PROMIN

ПРОМІНЬ

РІК VII ГРУДЕНЬ — DECEMBER, 1966 ЧИСЛО 12

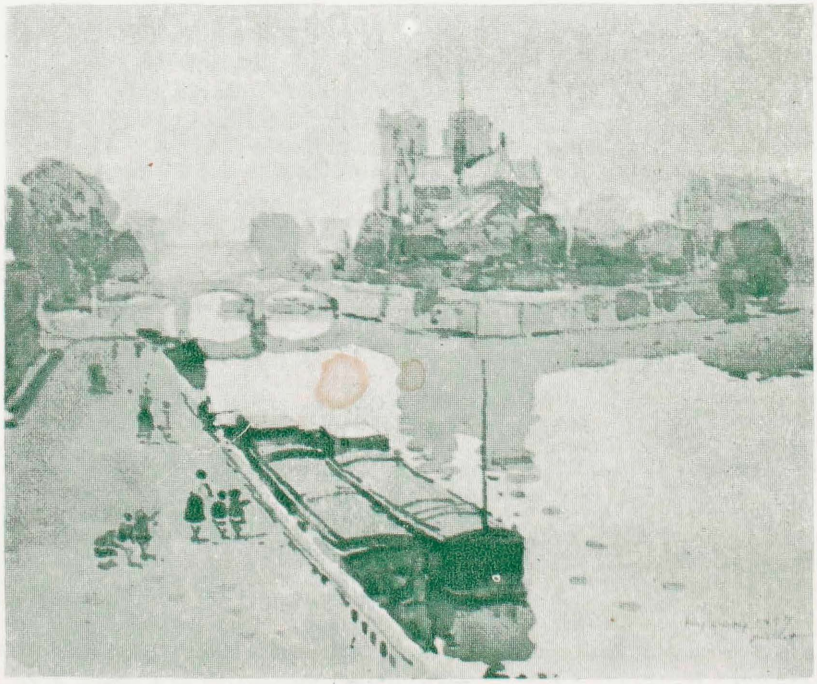

Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for Payment of Postage in Cash.

ПРОМІНЬ
РІК VII
Ч. 12
ГРУДЕНЬ, 1966
Виходить раз у місяць

Видає
Союз Українок Канади
Редагує Редакційна Колегія
Наталя Когуська — редакторка, Анна Токарик — голова Союзу, Ольга Войценко, Савеля Стечишин, Катерина Міськів, Тоня Горохович, д-р Ганна Янішевська, Оленка Негрич.

Передплату висилати на адресу:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

PROMIN
DECEMBER, 1966 **VOL. VII**
Monthly Publication **No. 12**

Published by
Ukrainian Women's Ass'n of Canada
Edited by Editorial Committee
Natalia Kohuska, Editor

Subscription in Canada $4.00
Subscription in other countries 4.50
Single copy ..... .50

Address:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

На обкладинці: Микола Кричевський — Нотр Дейм в Парижі — одна з численних картин цього видатного художника, що знаходяться в галерії „Ми і Світ" у Торонто. Стаття про галерію на стор. 5.

В ЦІМ ЧИСЛІ

Юрій Млиньк — Молодій матері 1
Галя Мельник — На тему дня 1
К. А. — Мистецькі скарби Флоренції 4
Т. Горохович — „Ми і світ" у Торонто 5
Проф. д-р Н. Полонська-Василенко — З приводу фальшування історії 6
Н. Когуська — Відбувся з'їзд українських журналістів 8
Ол. Костюк — Украдене щастя 10
Ol'ha Woycenko — Quebec Revisited 15
Наталія Кібець — Легендами овіяна 15
Ганна Янішевська — Плян праці 20
Лариса Килимник — Праця батьків з дітьми дома 21
Для дітей 24
Громадська і родинна хроніка 26
Домашнє господарство 32
При праці для журнала 33

НОВІ НАДІСЛАНІ КНИЖКИ І ЖУРНАЛИ

Мирослава Ласовська — Під чорним небом. Повість. Українське видавництво „Пробоєм" — Торонто, 1966. Мистецьке оформлення — Володимир Ласовський. Стор. 207.

о. Петро Хомин — Вічне місто Рим. Враження з відвідин. Репортажі. Ілюстрована знимками. Українське видавництво „Добра Книжка". Торонто, 1964.

Володимир Радзікевич — Ювілейний збірник. Видано заходами Ювілейного Комітету з представників Осередку Праці Наукового Товариства ім. Шевченка, Товариства „Рідна Школа", Учительська Громада й Українського Музею-Архіву в Клівленді. Стор. 99.

Д-р Богдан Романенчук — Азбуковник. Коротка енциклопедія української літератури. Том перший. Видавництво „Київ" — 1966 — Філадельфія.

Марія Дейко — Рідний Край. Читанка для третього року навчання з граматичними вправами та українсько-англійським словником. Видавництво Спілки Українських Учителів і Виховників у В. Британії. Лондон 1966.

Роман Рахманний — Не як стороння людина. Дружній лист до читачів „Українського Голосу". Видавнича Спілка „Тризуб". Вінніпег, 1965. Стор. 11.

Роман Рахманний — Москаль чарівник і його шапка невидимка. Видавнича Спілка „Тризуб", 1966. Стор. 7.

Роман Рахманний — Перший крок на довгому шляху. Видавнича Спілка „Тризуб". Вінніпег 1966. Стор. 6.

Роман Рахманний — З чого сміються колгоспні кури. Видавнича Спілка „Тризуб". Вінніпег, 1966. Стор. 8.

Юліян Стечишин — Український Інститут ім. П. Могили в минулому і майбутньому. Видавнича Спілка „Тризуб". Вінніпег, 1966.

Ми і світ — журнал. Число 134 — вересень-жовтень, 1966. Редактор і видавець Микола Колянківський. Торонто. Стор. 96.

Інформативний листок — Об'єднання Українських Ветиринарних лікарів. Начальний редактор М. М. Небелюк. Чікаго-Саскатун, 1966. Числа 1, 2, 3.

Українка в Світі — Бюлетень Світової Федерації Українських Жіночих Організацій. Виходить тричі річно. Стор. 16.

Слово на Сторож — Орган Товариства Плекання Рідної мови. Редагує Колегія. Редактор Яр. Рудницький. Ч. 3. Вінніпег. Стор. 31.

Дороговказ — орган вояцької думки і чину. Видає генеральна управа Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді. Двомісячник. Подвійне число 11-12. Торонто, 1966.

Ukrainian Literature in Canada by Yar Slavutych. University of Alberta. Slavuta Publishers. Edmonton, 1966. Pages 16.

Laws of Interest to Women. Published by Department of the Attorney-General Province of Manitoba. Winnipeg, 1965.

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОМІНЬ

РІК VII ГРУДЕНЬ, 1966 Ч. 12

На тему дня

Всіх нас турбує і тривожить питання: Чи наша теперішня праця є вповні вдоволяючою, щоб зберегти наші культурні надбання, та чи є в нас відповідно підготовані свіжі, нові сили, які понесли б цей скарб, збагачуючи його своєю працею в майбутнє і передали б своїм наслідникам для тієї самої цілі? Я переконана в тому, що ці питання нуртують в кожній свідомій свого походження українській родині, зокрема турбують вони українську жінку матір, яка свідома свого обов'язку за будучність свого народу.

Щоб дати відповідь на ці питання — зробім маленьку екскурсію в наше минуле. З хвилиною приїзду перших українських емігрантів до Канади, датується їхня боротьба за збереження тих культурних цінностей, які вони привезли з собою та їх беззастережно цінили і на кожнім кроці зберігали.

Був час, коли у західних провінціях були українські двомовні школи, в яких учителями були українці. Шовіністично настроєні англійці почали були впливати на високі шкільні власті, щоб ці школи взяти під контролю провінційних урядів і заступити українських учителів англійськими і в той спосіб перешкодити навчанню української мови. Відома боротьба українських шкільних округів у Альберті ще в 1913 році є для нас ясним доказом, як ставився тамошній уряд до тієї справи. Міністер освіти згаданої провінції назначив тоді свого інспектора на всі ті округи, де вчили українські учителі, які виховувались в двомовних семинарах як в Манітобі, так і в Саскачевані, у т. зв. „Рутініен Трейнінґ Скул". Всі ці українські учителі були звільнені з своїх посад, а на їх місце настановлено англійців. Ці нові учителі сиділи в клясі перед порожніми лавками, бо українці не післали ані одної дитини до школи. Вони боролись за свою рідну мову.

В історії тогочасних подій занотований навіть такий знаменний факт: В шкільному окрузі під ім'ям БУКОВИНА — справу взяли у свої руки жінки і таки здорово потурбували накиненого їм англійського учителя. За це провідниця цього „руху" відсиділа два місяці в тюрмі і то ще з маленькою дитиною. От-так боєві були наші попередниці, теперішні бабуні і прабабуні, які боронили своїх культурних прав, своїх традицій — своєї рідної мови!

Думаю, що це не зашкодить познайомитись з думкою тодішнього українського загалу, як він розумів цю накинену їм асиміляцію, та яке становище занимала наша преса в цій справі. Обороняючи свого демократичного права в новій батьківщині наша суспільність голосно висловлювала свої думки. Вона виразно ставила свої домагання до уряду заявляючи, що коли українські діти мають бути виховані на добрих громадян цієї країни, то це виховання має полягати на знанні, черпанім з науки доброго українського учителя. Так само й українська преса ставилась з рішучим закликом до уряду, піддержуючи оправдані домагання нашої спільноти. А родичам клала в обов'язок, щоб вони дбали про добре виховання своїх дітей, щоб вони не підупали морально, бо від того, яким будуть їхні діти буде залежати, як довго всі ми будемо дихати нашим національним духом. Так журилися наші піонери, наші батьки своєю долею в минулому.

Тяжка 75-літня праця нашого поселення в Канаді дала обильні плоди. З цієї у свій час принижуваної сірої маси, яку англійці прозивали різними не пристойними іменами, виросли першоклясні громадяни Канади, які видали із себе провідну верству, яка не тільки в нашо-

Юрій Млиньк

МОЛОДІЙ МАТЕРІ

Від тебе все залежить! — все поліття
народу у пошані, чи в ганьбі;
чи будемо ми сильні, чи слабі,
чи славен рід наш, чи — сумне поріддя...

Народ наш захищав у боротьбі
тебе й дітей твоїх тисячоліття.
Чи ж ти допустиш нині, щоб у сміття
твоя упала вірність, а тобі

з колиски — посміхалася дитина,
яка тебе не знатиме в житті,
бо ти для неї будеш як провина —

чужою рідна мова, що в нужді
і в радості кріпити нас повинна...
Будь вірна, мамо! Вічні ми тоді!

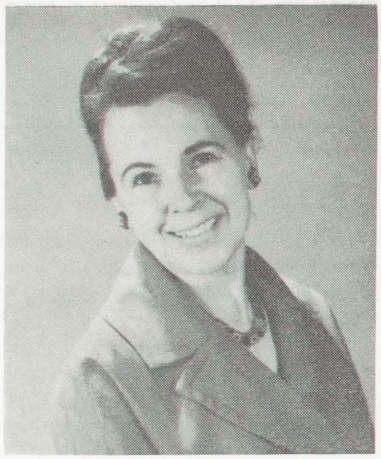

Галина Мельник,
авторка статті-доповіді.

му власному українському житті, але й в загально канадському, бере активну участь, а в багатьох випадках стоїть навіть на провідних становищах. З нагоди цьогорічних 75-літніх ювілейних святкувань нашого поселення в Канаді, ми одержали з уст премієра Л. Б. Пірсона велике признання за наш вклад у розвиток Канади. А німецький часопис, що виходить у Вінніпезі, писав з цієї нагоди так. „Побіч англосаксонців і французьких канадців, ніяка інша етнічна група не здобула такого признання в публічному житті Канади, як українці". Яка ж велика зміна в трактуванні нових поселенців!

Все це гарно й добре! Однак ми не сміємо жити лиш тим що було ані не можемо тим задоволятись. Перед нами виринають нові проблеми, які очікують нашої розв'язки. На ці проблеми не можна дивитись прижмуреними очима, або їх навмисно не добачувати. А ще гірше було б думати, що вони якось самі від себе розв'яжуться. Помимо всіх наших здобутків і висловів визнання для нас, перед нами поважні справи, які вимагають від нас також поважної застанови та консолідації всіх наших сил для здійснення наміченого. Ця роля належить вже нам — другій і третій ґенерації і найновішій імміграції.

Чи не найважливішою справою під цю пору являється задержання нашої рідної мови? Та ж з нею пов'язана вся наша минувшина і будучина. Коли б наші батьки і прадіди — про яких у нас вже була мова, не були постояли за право нашої рідної мови, то де б були ми опинились за цих 75 літ, про які ми сьогодні з такою побожною святістю згадуємо? А, які підвалини ставимо ми сьогодні під наше майбутнє українське життя в Канаді — коли вже не на 75 то хоч бодай на 50 літ наперед?

Ми вповні свідомі того, що впливи канадського життя під кожним зглядом, впливають відємно на збереження нашої культурної окремішности до мови включно! Коли ми уважаємо, що це лихо, то воно на те і є, щоб з ним боротися. А, коли є перешкоди у виконанню наших плянів, то з тим більшою енергією, з подвійним завзяттям та збільшенням зусиль треба братися до праці. Не шукаємо всяких причин, бо йти по лінії найменшого опор — це шлях слабодухів. А ми ж нащадки тих невгнутих піонерів і не повинні причислювати себе до слабодухів. Перед нами й сьогодні стоять постаті українських жінок-піонерок з перед 75-ти років! У своїй уяві бачу їхні смагляві від вітру й сонця обличчя, як вони з закоченими по лікті рукавами працюють у лісових безвістях і творять нове життя. Це уосіблені сторожі нашої культури, мови, нашої святої Церкви, наших віками освячених традицій. Чи не чуємо ми й тепер виразу подиву й признань для наших бабунь, мовляв: . . .„Доки бабуня в хаті, то й унуки говорять рідною мовою"! Мимоволі насувається питання, „а, що сталося з тою модерною мамою, донькою і сином тієї бабуні"? Якими хочуть вони відійти в історію нашого життя в Канаді. Як вони дітей своїх виховують? Чи не спочиває на них цей святий обов'язок бути сторожами вікових надбань нашого народу, з якого вони і їхні нащадки виводять свій рід? На ці питання мусить відповісти в першу чергу наше свідоме українське жіноцтво. Від них у великій мірі буде залежати наше майбутнє в Канаді. Ця відповідальність стане ще виразнішою ув обличчю тяжкого положення наших рідних братів і сестер на рідних землях.

На днях мала я нагоду говорити з нашими албертійськими учителями, які повертали додому з України, з нашого Києва через Монтреал. Між ними були також відомі діячки нашого Союза: пані С. Василишин, Р. Драґан, Л. Івасюк, К. Засійбіда й інші... Прямо не хотілось вірити їхнім оповіданям, що у столиці, т. зв. української держави, годі було знайти у кіосках українського часопису, не згадуючи вже про українську книжку. На жаль не чули вони й української мови.

Хто з нас не читав в останньому числі нашого журнала „ПРОМІНЬ" трагічну своїм змістом статтю нашої редакторки пані Наталі Когуської, про українських письменників в Укра-

їні, що пишуть по російськи? В тій статті говориться, що у Спільці Письменників України, з 80 жінок, 20 з них не знають української мови і не вважають за потрібне навчитися її та пишуть чужою московською мовою!

Правда, в цій статті є й проблески оптимізму. Легше стає на серці, коли слухаєш голосу молоді в Україні. У звідомленні „Філологічної Олімпіяди", яка відбулася під керівництвом катедри філологічного факультету в університеті ім. Тараса Шевченка в Києві, ставлять молоді студенти у відношенню до рідної мови такі умовини (наводжу дослівно):

„Людина, яка байдуже ставиться до своєї мови, а тим більше нею нехтує, не вміє любити свій народ, який породив її, не любить тієї землі, що живить її, не любить своєї Батьківщини"... А про мову, пишуть:

„Українська мова! Вона„ як сім нот у музиці, що можуть звучати і зажурливо і оптимістично, можуть бути і піснею, і потрясаючою сили симфонією." — (Та, чи не найглибші почуття вложили вони відносно рідної мови в цю синтезу: „...Люблю українську мову як рідну матір, бо це мова Шевченка, Франка, Лесі Українки, — моїх найулюбленіших поетів. Бо цією мовою — я вперше промовила слово, МАМО!" — Число „Українського Голосу" з дня 28-го вересня, 1966 року, принесло вістку, що в Україні ставало недавно 70 осіб на лаву обвинувачених. А яку вину їм приписували? Наводжу знова дослівно: „Арештованих обвинуватили в читанні, переписуванні та поширюванні, недозволених совєтською цензурою літературних творів, статей і памфлетів про становище української мови, літератури та культури в совєтських умовах." — У цьому звідомлені згадується, що більшу частину засуджених вже вивезли московські комуністи поза межі України і вони перебувають у в'язницях і концентраційних таборах. — В цій же статті говориться що: ... „Найновіші репресії проти діячів української культури і громадян України є черговою ланкою безперервного наступу російських шовіністів і їхніх вислужників в Україні, метою якого є знищити етнічну й духову окремішність української нації та перетворити українців у росіян."

Оце сучасний стан життя-буття наших братів і сестер на рідній землі, у т. зв. Українській Радянській Соціалістичній Республіці. Думаю що й на нашому з'їзді повинен залунати голос сильного протесту проти цього варварського переслідування і нищення вікових надбань нашого народу.

Образ, що відкривається перед нашими очима, аж надто тривожний! На рідних землях ворог безцеремонно знищив нашу Духову Матір — Українську Церкву. В Києві, на підставі оповідань канадських відвідувачів, відкрита о д н а церква і в ній правиться старо-слов'янською мовою з московським виговором. Відкрита, мабуть, для того, щоб замилювати очі відвідувачам. А по селах церкви обернені в комуністичні клюби, або збіжеві шпихліри. А скільки їх зрівняно з землею?

Не задоволившися цим, московський шовініст добирається до душі українського народу — до його рідної мови, до цілковитого знищення його вікових традицій! Це дійсно тривожний образ! Він повинен заставити й нас подумати про наші місцеві недомагання, які випливають із комплєксу канадських обставин, в яких ми, як громадяни цієї країни і як українці, живемо. Нам тут ніхто не забороняє — ми самі занедбуємо нашу рідну культуру!

Переслідування, які приходилось переживати нашим першим поселенцям відійшли в забуття. Ті провінції, про яких була згадка з самого початку, сьогодні мають дозвіл навчання української мови у публичних школах і університетах. Річ ясна, що це сталося по довгих літах наших невпинних старань. Та, як боляче приходиться читати час від часу гірку правду, що наша спільнота не використовує всі ці дані можливості. Ця гірка правда відчувається в наріканнях про брак студентів, як в публічних так і в університетських клясах. Ми всі знаємо де лежить причина цього недомагання і цеї гіркої правди. Наші очі звернені на родину, — батька і матір! Вони, і тільки вони користуються всевладним впливом на душі їхніх дітей, на їхнє виховання!

Цей вплив може бути додатний, або відємний! Середної дороги в цьому випадкові — НЕМА! — Коли в родині панує пошана до своєї рідної мови, Церкви, коли мама стоїть на сторожі українських традицій, коли вона з любов'ю передає ці скарби своїм дітям, то в тім домі росте надія, що й діти підуть шляхом своїх батьків!

До помочі домові є наші рідні й недільні школи, наша молодеча організація СУМК, курси українознавства на оселях літних. Чи всі наші діти користають з цих інституцій?

У наших чотирьох великих центрах українського поселення: Едмонтоні, Саскатуні, і Торонто — стають до помочі нашій університет-

ській молоді, тамошні інститути, а у Вінніпеґу — Колеґія св. Андрея.

Який це могучий духовий арсенал, який стоїть до розпорядимости й помочі нашим родичам для виховання своїх дітей і збереження української субстанції від загибелі! Чи ми користаємо з них?

На рідних землях ворог копає величезний гріб, щоб в нім поховати наш 45 мільйоновий народ. Він в тяжкій московсько-большевицькій тюрмі, однак як було раніш вказано, він не здається і стихійно бореться за свої права. Як довго прийдеться нашому народові в цій тюрмі народів змагатись за право на своє державне життя — трудно сказати. Але треба нам стояти непохитно поруч свого народу.

Ми ж живемо на вільній канадській землі вільним життям і на нас спочиває почесний обов'язок стояти на сторожі наших культурних надбань, які ми одідичили від наших батьків і прадідів, які чесно і звеликою посвятою берегли їх тут протягом 75 років, щоб у відповідний час, коли наш нарід стане вільним господарем на своїй землі — поділитись з ним! Це наш святий обов'язок відносно наших братів і сестер в Україні.

Другий обов'язок, рівновартний першому, таки відносно нашої будучини в Канаді. Кожна людина старається продовжити якнайдовше своє життя. А ми, як українська збірнота, мусимо старатися продовжувати не тільки наше фізичне, але й культурне життя. Тому ставлю в першу чергу запит, чи в силі ми, жінки-матері, зорганізовані в рядах Союзу, поставити кінець тим недомаганням, які стоять на перешкоді до осягнення поставлених цілей?

Вірю що так, і в це не сумніваюсь! То ж зберім всі наші сили, щоб оживити і поставити на відповідні тори наше тутешнє українське життя!

Твердім як Франко: — „І підете в мандрівку століть з мого духа печаттю."

Нехай кожна одиниця себе спитає: „Чи я сповняю свій святий обов'язок супроти своєї дитини? Чи дійсно я лишаю їй належну спадщину? — нашу культуру, мистецтво, традиції, рідну мову?

Словами нашого визначного поета Бориса Грінченка кличу:

„. . . Сміливо браття, до праці ставайте:
Час наступає — ходім!
Дяка і шана робітникам щирим —
Сором недбалим усім!"

Галина Мельник.

(Це доповідь, що була виголошена на пров. з'їзді Союзу Українок в Ошаві в жовтні ц. р. З уваги на її актуальність, рекомендуємо її для гуртового читання і дискусії. — Ред.).

МИСТЕЦЬКІ СКАРБИ ФЛОРЕНЦІЇ

Успішний виступ пані Лесі Качор-Гаврилюк в УВАН 30 жовтня 1966 р.

Дуже приємно підкреслити, що починають виступати в УВАН, наші молоді сили, як Леся Качор-Гаврилюк, яку всі знають і пам'ятають ще маленькою дівчинкою.

Тим часом вона вже закінчила університет і працює в школі. Перші кроки її ознайомлення з мистецтвом почались в школі Малювання К. Антонович. Всі сподівались, що вона й далі піде по мистецтву, але вона вибрала інший шлях. Любов і зацікавлення мистецтвом, не тільки залишилось, але й розвинулось. Коли була можливість поїхати до Европи, вона вибрала Італію, в якій зосередилось стільки мистецьких праць. А з осередків мистецтва вона, цілком слушно вибрала Флоренцію, в якій збереглись пам'ятки мистецтва з одинадцятого-дванадцятого віків і можна прослідити дальший розвиток праці артистів малярів, скульпторів, архітектів. Вся Флоренція — це чудовий музей мистецтва! Тому треба привітати Лесю, що вона якраз вибрала Флоренцію.

Напочатку доповідачка ознайомила присутніх з короткою історією мистецтва цього міста, а потім її чоловік і помішник в її мистецькій праці показав на екрані кольорові знимки мистецької Флоренції, а пані Леся пояснювала їх. В молодости я два роки жила у Флоренції і тепер перед моїми очима проходили милі знайомі картини. Прекрасні церкви, старовинні палаци, скульптури видатних майстрів і картини починаючи від Джотто і дальших праць відомих малярів. При кінці викладу прелеґентка порадила присутнім прочитати книгу Я. Рудницького „З подорожей по Італії".

На кінець мені хочеться привітати Лесю Гаврилюк — і побажати їй дальших успіхів в її праці в історії мистецтва, а це нам дуже треба, бо мало ми маємо працівників в цьому фаху!

Відкрила цю сесію УВАН пані О. Войценко, а закінчив голова УВАН проф. Я. Рудницький, побажавши дальших успіхів пані Лесі Качор-Гаврилюк.

К.А.

„Ми і світ" у Торонто

Кожний може розуміти „МИ І СВІТ" по-своєму. У нашому випадку „ми" — це українські люди, а „світ" людство. Кожного дня доводиться нам зустрічатися з цим порівнянням. Дітвора і молодь під час навчання, дорослі в праці мають сотні нагод порівнювати наш український світ із довколішнім. Зокрема діячі культури, що є емісарами нашого народу, здають собі справу з ваги цього протиставлення.

Та для великої кількости населення Канади, США, Европи та інших країн „Ми і світ" — це конкретна назва. Це дві українські картинні ґалерії в Торонто, на двох головних вулицях у центрі мистецького життя. Тут відвідувачі бачать сотні картин українських малярів різних стилів і різної тематики. Тут відбуваються що два-три тижні індивідуальні і збірні виставки українських і неукраїнських мистців. Їх відвіду ють фахові критики, чисельні кола любителів мистецтва. Виставки в цих ґалеріях реєструються в мистецькому календарі Торонта, їх культурну ролю у життті Канади підкреслюють державні офіційні чинники. „Ми і світ" — ґалерії репрезентують багату, цікаву, неповторну духову творчість українських художників.

„Ми і Світ" — це також і український магазин, в якому читачі знайдуть щомісяця цікавий матеріял про українське мистецтво і життя в сучасній Україні та багаті інформації з різних ділянок культурного життя в світі.

Врешті „Ми і світ" — це живі люди, — п-во Ольга та Микола Колянківські, які прибувши тому одинадцять років в Канаду, без жодних матеріяльних засобів, але з завзяттям і з великою любов'ю до справи, поборюючи величезні, здавалося не раз непосильні труднощі, взялися за справу пробивання вікна у світ українському мистецтву. Наше образотворче мистецтво поза Україною здобуває успіхи, щораз більше українських мистців одержують нагороди на міжнародніх виставках. Популяризувати ці здобутки серед загалу — одна із функцій ґалерій. Плекання мистецьких взаємин з іншими національними групами принесло вже нашим ґалеріям значні успіхи. Мистці різних національностей (мадяри, литовці, чехи, австрійці, французи, англійці, італійці, хорвати, поляки, швайцарці та інші) відбули і постійно зголошують свої виставки в „Ми і світ". Жодна інша етнічна група в Канаді, ані в Америці не має таких ґалерій.

Панство О. М. Колянківські мають сміливі пляни, прекрасні ідеї — помогти зорганізувати на світовій виставці Експо 1967 в Монтреалі хоч би невелику виставу найкращих українських малярів, дати початок для організації музею картин, де б могли зберігатись твори українського духа як його вклад у світову скарбницю. Слухаючи розмов цих двох сміливців-ентузіястів, набираєтесь і самі їх віри та оптимізму. Бо ж ми були свідками їх починів, які здавалося тоді не мали виглядів на успіх. А сьогодні?...

Про діяльність ґалерій знають навіть мистецькі кола в Україні, представники їх уже не раз висловлювали велику радість з самого факту їх існування, вони знають яка їх вартість для української культури. Сьогодні ґалерії „Ми і світ", хоч би нічого більше не осягнули, але їх виховна роля, плекання любови до рідного мистецтва, до виявів його духа у прекрасному і неповторному, очевидна. А формування духовости нас усіх, відірваних від мистецьких пам'яток України, хіба ж це не величня, історична місія?...

Т. Горохович.

Зам. Ред.: Одна з картинних ґалерій поміщена на обкладинці.

50-ліття Жіночої Рівноправности

На 25-го листопада, заходами Провінціяльної Жіночої Ради відслонено в будинку Манітобської Легіслятури пропамятної таблиці, відзначуючи 50-ліття з часу, коли ухвалено закон, що дав жінкам право голосування й право до повної участи в політичнім житті цієї провінції. Участь в цій церемонії взяло біля 100 осіб на чолі з лефтенантом губернатором, пані Даф Роблин й членами екзекутиви Жіночої Ради. Предсідницею була пані Н. Мирфі, голова Ради, а міністер Телма Форбс відслонила таблицю. Гостем-промовцем була редакторка вінніпезького денника „Трибюн" пані М. Гуд. Вона у своїй промові пригадала про часи, коли жінки мусіли працювати, а навіть звести боротьбу, щоб вибороти рівноправне місце в суспільстві. Закон у користь жінок був ухвалений 27-го січня, 1916, а Манітоба була перша провінція в Канаді, що визнала жінок за повноправних громадян з привілеями нарівні з чоловіками.

Проф. д-р Н. Полонська-Василенко

З приводу фальшування історії

З почуттям задоволення побачила я в „Українському Слові" (виходить в Парижі, — ред.) ч. 1294 з дня 28 серпня ц. р., як швидко відгукнулася Шановна Редакція його на статтю В. Сарбея в „Комуністі України" (8 серпень, 1966).

Автор статті в „Українському Слові" правий: дійсно йде фальшування історії, але хто саме фальшує її?

Зараз не буду я давати докладної критики статті „тов." Сарбея; можливо, зроблю це згодом. Але зараз я хочу звернути увагу на те, чого не помітив, а може й не знав, автор статті „Фальсифікатори історії" в „Українському Слові" (РПП); якраз стаття Сарбея і є найбільшим фальшуванням історії. Це можуть сказати й ті люди, що знали осіб, імена яких згадує В. Сарбей:

„З друкованого доробку Української АН 20-х років багато праць (здебільшого авторів, що формувалися як історики-фахівці, головним чином, уже в роки Радянської влади) стали **цінним надбанням** (підкреслення моє. Н.В.П.) радянської історичної науки. Серед них — дослідження О. І. Барановича, Л. М. Беркута, П. В. Клименка, В. О. Пархоменка, М. Н. Петровського, В. О. Романовського, О. О. Савича, Є. Д. Сташевського, М. М. Ткаченка, П. К. Федоренка та інших. Їх праці й сьогодні активно використовуються і перевидаються в Радянській країні, а дехто з них плідно працює на науковій ниві й зараз" (Стор. 36).

Можливо, автор статті в „Українському Слові" не знає біографії перелічених істориків й тому ця обурлива „фальшивка" не притягла його уваги. Тому даю мої пояснення. Усіх перелічених осіб я знала особисто; про більшість із них подала я відомості в „Нарисі історії Української Академії Наук", а ще більше в „Записках НТШ", т. CLXIII. 1962, стор. 7-69.

1-й фальш. В. Сербей пише: перелічені ним історики „здебільшого... формувалися як історики-фахівці головним чином за роки Радянської влади".

Подаю дати народження їх:

О. Баранович —	в 1890-их рр.
Л. Беркут —	в 1880-их рр.
П. Клименко —	1880 рік.
В. Пархоменко —	1880 рік.
М. Петровський —	молодший.
В. Романовський —	1891 рік.
В. Савич —	не знаю.
Є. Сташевський —	1887 рік.
М. Ткачекно —	в 1880-их рр.
П. Федоренко —	1880-890 рр.

Таким чином із цілого списку істориків не маємо жодного, що „сформувався" як історик... „за роки Радянської влади". Усі вони були вже „сформовані", як фахівці, коли прийшла окупаційна „Радянська влада", всі вже мали готові, здебільшого друковані праці (Пархоменко, наприклад, р. 1910 мав не статтю, а окремо надруковану книжку.

2-й фальш. Яке було визнання заслуг цих істориків з боку „Радянської влади", яка тепер так пишається ними?

1. О. Баранович — звільнений з праці в АН в 1934 р.

2. Л. Беркут — так само.

3. П. Клименко — засланий в 1936 р.; загинув у засланні.

4. В. Пархоменко — засланий р. 1930. Дальша доля невідома.

5. М. Петровський — після багатьох переслідувань у Ніжені та в Національній Бібліотеці в Києві, якось „благополучно" зберігся до смерти в Інституті Історії АН.

6. В. Романовський — засланий до Караганди р. 1936 і в в'язниці провів кращі творчі роки.

7. О. Савич — доля його незнана.

8. Сташевський — заарештований в 1936 р. Загинув в Київській в'язниці.

9. В. Ткаченко — довгі роки був безробітний; звільнений р. 1935 з АН.

10. П. Федоренко — засланий; загинув на засланні.

3-й фальш. Яке було ставлення „Радянської влади" до праць істориків, якими тепер пишаються в Радянському Союзі?

З 1930 року почалося нищення цих праць, нищення видань АН, нищення рукописів. Багато з них тепер треба перевидавати, бо ввесь наклад „Записок Історично-Філологічного Відділу АН", „України", „За сто літ" та інші наклади було знищено.

4-й фальш. На стор. 35-й В. Сербей безсоромно перелічує найвищі авторитети — будівничих української історичної науки. Це — „С. В. Косіор, М. О. Скрипник, Г. І. Петровський, О. Г. Шліхтер, Д. З. Мануїльський, В. П. Затонський, М. М. Попов та ін."

Можливо, що Заходові ці імена нічого не кажуть і не викликають жодних спогадів. Але для нас — кожне з них — епоха. О. Г. Шліхтер та Д. З. Мануїльський померли „нормально", здається, тільки двоє. Скрипник встиг застрілитися. Затонський — не встиг і був принесений з допиту в в'язниці як скривавлений кусок м'яса. Решта були заарештовані. Добра пошана до авторитетів!

Академіка А. Ю. Кримського, що нібито „успішно допомагав науковцям Академії оволодівати основами марксо-ленінського вчення", загинув без вісти, коли його на початку липня 1941 р. авто НКВД везло із Звенигородки до Києва. Із Звенигородки виїхав, а до Києва не приїхав... Така ж доля спіткала академіка К. Студинського: з Києва виїхав, а до Уфи не доїхав...

Можна зробити висновок із наведених фактів: ось так фальшують історію України, в твердому переконанні, що читачі або вже не знають правди, або не наважаться її сказати.

Тому ми тут, у вільному світі, „у Бонській Республіці", мусимо викривати оце фальшування.

Цікавий висновок із статті В. Сарбея: історики-фахівці, авторитети, якими пишаються в Радянській Україні, — **старі** історики, що нараховують від 85 до 70 рр. життя, а де ж **молодь?**

На кінець мушу з великою прикрістю виправити дві історичні помилки, які, як ложка дьогтю псують мед...

Автор статті в „Українському Слові" допустився такої помилки: льозунґ — „чия влада, того й релігія" — вживали **не** в Візантії, де не визнавали іншої релігії крім православної, а це — **досягнення** 30-літньої війни, коли кожен володар у Німеччині міг вводити свою релігію.

Друга помилка — князь Андрій називався Боголюбський від села Боголюбова, а не тому, що його вважали чомусь за побожного...

Дар Мері Едґар на Століття Канади

Щоб відзначити століття Канади, Мері С. Едґар дарує парк мешканцям Санріджу в півн. Онтаріо. Панна Едґар — піонер руху таборування канадійської молоді і засновник Табору Ґлен Бернард. Кілька років тому вона купила район Гай Рок, звідки є вид на озеро Бернард. Там постало затишшя для тих, які поділяють її любов до найціннішої спадщини Канади, а саме її землі й природи. Від шосе ч. 11 (178 миль на північ від Торонто) вздовж південно-західнього узбережжя веде шлях аж до стоянки авт. Там є мурованні вогнища і склади дерева, а кам'яні стіни забезпечують і прикрашують круті береги озера; з верху скелі до води веде ряд сходів з поруччям. На одному кінці узбережжя є пляжа і пригоже місце для купання, а на другому є прямо ідеальне місце для рибалок. „К.С.".

Відбувся з'їзд українських журналістів

СТВОРЕНО ФЕДЕРАЦІЮ УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ ЗДА І КАНАДИ

Головою Федерації на каденцію двох років обрано ред. І. Кедрина-Рудницького

На Другому З'їзді українських журналістів, який відбувся в Торонто в днях 5 і 6-го листопада, 1966 р. створено Федерацію двох спілок — СУЖА і СУЖК та ухвалено ряд постанов та резолюцій (Резолюції й ухвали будуть у свій час поміщені в журналі).

З'їзд, згідно з постановою минулорічного з'їзду, скликано в Канаді в м. Торонто. Спілка Українських Журналістів Канади оформилась цього року в крайову організацію і зайнялась виготовленням програми. З'їзд в Торонто, скликано заходом обидвох спілок — СУЖА і СУЖК.

Перша сесія з'їзду почалась в суботу рано в просторій залі церкви св. Покрови. Одним з позитивів з'їзду треба уважати те, що організатори відкрили двері для гостей-учасників, які хоч і не є членами-журналістами, однак не менше і живо цікавляться українським життям у всіх його аспектах. Тому приявні гості і представники преси з самого ранку почали заповнювати залю з'їзду, виявляючи в ньому всебічне зацікавлення.

В з'їзді в двох днях, не вчислюючи гостей на бенкеті, було зареєстрованих 80 журналістів, з того 45 з Канади і 35 із ЗДА та 72 гостей — 61 з Канади і 11 з Америки.

Першу сесію з'їзду відкрив привітальним словом голови СУЖК ред. В. Софронів-Левицький. Президія З'їзду складалась з таких членів: ред. В. Софронів-Левицький — предсідник, ред. І. Кедрин-Рудницький і ред. о. П. Хомин — заступники, д-р Роман Криштальський і ред. Наталя Когуська — секретарі з'їзду.

В обідній сесії учасники заслухали три доповіді — „Світла і тіні Першого З'їзду Українських Журналістів Америки і Канади та його спадщина Другому З'їздові" — ред. І. Кедрин-Рудницький; „Українська преса в УРСР" — ред. Роман Рахманний і „Українська еміґраційна преса з погляду сучасної журналістики" — Лев Косар.

Дві перших доповіді викликали живу, а подекуди й палку дискусію.

Провідною думкою першого доповідача ред. І. Кедрина-Рудницького було шукання доріг до співпраці, яких основою був би кодекс етики українського журналіста, норма певних моральних законів і пошани до журналіста іншого політичного середовища. По думці доповідача ук-

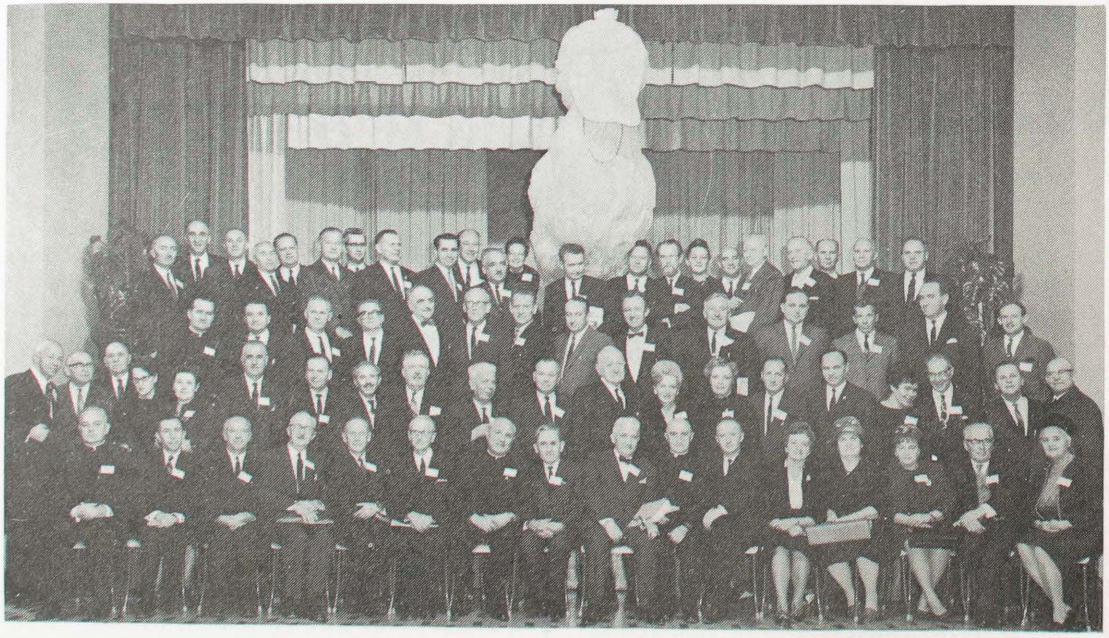

Учасники Другого З'їзду Українських Журналістів Канади й Америки, що відбувся в Торонто в днях 5 і 6 листопада 1966 року.

раїнський журналіст повинен мати громадську мужність і не є в праві нагинати події до свого погляду. Підкреслив також потребу популяризувати солідарність взаємодій між окремими ідеологічними організаціями.

Головною базою доповіді публіциста Романа Рахманного було насвітлення політичного положення українського народу в Україні, а зокрема в аспекті культурно-творчої праці серед діячів України. Доповідач з'ясував становище української преси, її працівників і що всі вони знаходяться під цензурою і контролею комуністичної партії та тоталітарного, накиненого Москвою Україні, режіму.

На основі цих доповідей сформовані чотири комісії: **Комісія звернення до журналістів в УРСР; Комісія основ Федерації, Комісія Кодексу етики і резолюційна Комісія** працювали над поодинокими точками для оформлення їх. Вони були предложені з'їздові другого дня, в неділю по обіді, і над їх прийняттям відбулись досить живі та палкі дискусії.

Вечером, першого дня з'їзду відбувся бенкет-вечеря, що її улаштував Клюб Українських Професіоналістів і Підприємців міста Торонта в цій самій залі під церквою. Програма вечора складалась з привітів, коротких доповідей, панеля і мистецької частини. Господарем вечора був інж. проф. В. Янішевський.

Пожвавлення серед учасників викликала мистецька частина — прочитування авторів „Блискавичного конкурсу на епіграми" ред. В. Софроновим-Левицьким. Справжню веселість викликала гумореска-сатира Іванни Савицької-Мусій „Молода кров", яку прочитала артистка Ірина Лаврівська.

Кінцевою точкою вечірньої програми був панель на тему „Перспективи української преси на еміґрації". Панель відбувався під керівництвом інж. Л. Винницького. Члени панеля: о. д-р М. Сопуляк (Едмонтон). дир. І. Бойко (Торонто-, ред. Наталя Когуська (Вінніпеґ), пані М. Логуш (Монтреал).

З'їзд закінчувався наступного дня, в неділю 6-го листопада в залі Українського Народного Дому. На цій сесії звітували комісії, і над яких ухвалами відбувались дискусії, узгіднення ухвал та їх затвердження з'їздом.

Коли порівняти Перший З'їзд Українських Журналістів, який відбувся минулого року в Кергостоні, на так званій „Союзівці", а цього-Кергонстоні, на так званій „Союзівці", а цього-річний, то здавалось, що між одним а другим була лише коротка перерва.

На цім З'їзді обговорювались та вирішувались справи більшого і меншого характеру. А понад тим всім стоїть факт, поминаючи дрібниці, що з'їзд відбувся дуже солідно. Як минулорічний, так і цьогорічний з'їзд дійшов до порога тих питань і справ, які глибоко нуртують в житті української спільноти.

В з'їзді взяла участь еліта української діяспори і хочеться сподіватися, що наступні з'їзди вноситимуть наближення до себе тих, які серед розбурханих хвиль життя бузупинно прямують до ідеалів свободи і незалежности українського народу.

Н. Когуська.

---

8 ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС СФУЖО

З ініціятиви й фундації радної м. Дітройту Марусі БЕК створено при СФУЖО Літературну Нагороду. У виконанні цієї постанови проголошуємо оцим

8 ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС СФУЖО

Предметом Літературного Конкурсу є есей на літературні теми. Побажано було б, щоб він мав за тему твір чи творчість жіночого пера.

На нагороду призначено по 100 дол. за два рівнорядні твори.

Учасницями Конкурсу можуть бути жінки-письменнищі або ті, що хотіли б ними бути. Реченець Конкурсу — 31 березня 1967 р.

Надіслані твори розгляне Мистецьке Жюрі у складі: д-р Марія Кобринська, Богдан Кравців, Галина Лащенко.

Конкурсові твори слід надсилати у трьох примірниках під псевдонімом, подаючи справжнє прізвище авторки у запечатаній коверті, на адресу Централі СФУЖО з дописком „Для Комітету Літературної Нагороди."

W FUW O —

4936 N. 13-th. Str. Philadelphia, Pa. 19141 — U.S.A.

ТРЕТЄ ПОПРАВЛЕНЕ ВИДАННЯ

THE ART OF COOKING

Осібні відділи різдвяних, великодних приписів і страв з кольоровими світлинами печива — $2.25

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Відділ ім. Л. Українки

Mrs. L. J. Kut, 5410 McKee St., Byrnaby I, B.C.
Mrs. Olive Kindrachuk, 2005 Victoria Dr., Vancouver 12, B.C.

Чи Ви памятаєте про Різдвяне привітання для журнала „Промінь"? Виявіть Вашу добру волю і здобудьте кілька привітань з Вашої місцевости. Речинець висилки не пізніше як 20-го грудні.

Олександра Костюк

„Украдене щастя"

(З циклю — Іван Франко, музика і театр)

(Докінчення з числа 11)

Критика нічого не закидала Франкові з боку мистецького, ані щодо сценічности п'єси, а лише те, що він незвично глибоко висвітлював інтимні явища в людському житті. Описана душевна драма молодої скривдженої жінки та, як наслідок того, конфлікт у подружжі — під поглядом твердого закону розглядалося, як явище „неморальне", отже й тип такої жінки теж не моральний і не повинен викликати якогось співчуття чи виправдання. А головне, неприпустимо те, що в драмі показано жандарма, представника урядової влади з негативного боку та висловлено устами селянина звинувачення сильним і скарга на своє безправ'я.

В журн. „Народ" ч. 4, 1892 була вміщена стаття, автор якої докоряє Т-ву „Руська Бесіда", що воно не дбає про збагачення театрального репертуару творами галицьких драматургів. У заввагах редакції читаємо:

— На конкурс зголошено сім штук (тобто сценічних творів — О.К.). З них деякі слабі, деякі не злі, а одній з них члени Жюрі, котрі її читали (а читали її не всі!) признавали і сценічність, доки не догадались назви автора. Аж нараз появляється рішенець Жюрі: жодна з надісланих штук не відповідає вимогам конкурсу... А приватно говориться, що штука, про котру вище була згадка — неморальна, виступає проти подружжя і що в разі її преміювання, якісь „противники" виступили б у Соймі з інтерпеляцією" (запит до міністра — О.К.).

Редакція висловлює й таку думку, що „народовці" (більшість складу Жюрі) сподіваючись на те, що хтось із їхнього кола напише відповідну до їхніх уподобань п'єсу в дальшому конкурсі, ухвалили віднести до Відділу Крайового, щоб гроші, призначені на премію для руських (українських) штук, ще раз були вжиті на ту саму ціль".

У листах І. Франка до Агатангела Кримського і з листування з Відділом Крайовим (та й з самого рукопису) видно, що конкурсна Комісія не один раз і то в категоричній формі пропонувала Франкові переробити драму і замінити жандарма іншою особою.

Осип Маковей у „Зорі" писав так: Перше звалася драма „Жандарм", бо жандарм — головний герой драми, а надужиття урядової поваги до **личних** цілей — то зміст драми. Задля цього героя конкурсова Комісія в клопоті. Більшість комісії рішила, що не годиться виставляти на позорище такої важної в суспільстві людини, як жандарм і тому автор мусів змінити його „чин" на якогось посланця, а частину функції жандармської поручити іншому, невинному жандармові."

На дальшому конкурсі 15. 2. 1893 р. „Украдене щастя" одержало 3-тю премію. Зі складу конкурсної Комісії лише один Є. Олесницький поставився до Франкової драми позитивно. (Він же пізніше у пресі висловився з приводу премійованої п'єси „Катря Чайківна", що та п'єса „безоглядно представленою бути не може". Такої ж думки був і О. Маковей).

2-гу премію дістала п'єса „Мужичка" — переробка з комедії Островського, а першу — мелодрама Н. Кібальчич „Катря Чайківна", яка після негативної рецензії зникла зі сцени.

У тому самому конкурсі була й п'єса І. Тобілевича „Бурлака", але премії ця п'єса не одержала. І. Франко дуже високо оцінив „Бурлаку", як „вельми живий і драматичний малюнок безправ'я в Росії від гори до низу".

„Ця штука, під назвою „Чабан" була на конкурсі Крайового Відділу у Львові, на тім самім, що першу премію одержала така безграмотна п'єса, як „Катря Чайківна", а другу — плагіят з Островського „Мужичка". Тільки тепер, прочитавши „Бурлаку" ми можемо застидатися за наш тодішній ареопат, — писав Франко.

Іван Франко взяв драматичне ядро з „Пісні про Шандаря", а саме з долинського варіянту) ця пісня відома в трьох варіянтах). Кілька років він виношував драму „Украдене щастя" вивчаючи характери, водночас записуючи народні вислови, виструнчуючи цілу композицію твору. Характеристику головного героя він дав у критичному розгляді „Пісні про Шандаря".

„Шандар показується нам чоловіком справді зопсованим, ледачим. Він попросту хвалиться своєю добичею, хвалиться тою безграничною любов'ю Николайкової жінки, котрої він не варт. Він прилюдно в церкві називає її своєю любкою, веде її за руку поміж народ, немов, щоб усім ув очі показати: бачите самі, яка вона. І коли ми їй поклали се великим геройством,

що так безоглядно й безповоротно віддалася своїй любови, пішла за покликом свого серця, то шандареві, те прилюдне величання своєю здобиччю, те глупе жорстоке і непотрібне волочення відданої йому всім серцем женщини по калюжі ганьби і неслави людської — мусимо покласти великим проступком, уважати знаком холодної безсердечности і великого морального зопсуття. Він очевидно зовсім не любить її, а тільки визискує її любов — інакше він преціньби самовільно і самовладно не вимагав і не приймав від неї такої великої і тяжкої жертви; він би не причинював їй стільки пониження і муки, скільки мусило їй спричинити його поступування. Народня пісня не без умислу зробила його шандарем (сам факт, на котрім запевне основана пісня, не має тут для нас ніякого значення), т. є. чоловіком зайшлим, може й іншої народности, чоловіком, котрого виховала **касарня,** в котрім вистудила серце військова дисципліна, а котрого може здеморалізувала широка власть і безкарність, яку мають шандарі над сільським народом... Та коли шандар у пісні гине від сокири збезчещеного Николая, ми не жаліємо за ним і чуємо, що на одного ледачого чоловіка на землі стало менше... Значить вина жандаря не в його незаконній любови, але в його власній безсердечності і зопсованості — ними він позбавив себе життя і нашої симпатії".

— — — — — —

Висновком Жюрі галицька суспільність була обурена, а драму „Украдене щастя" сприйняла з захопленням, коли нарешті, після 9-х місяців „довгої тяганини з поліційно-цензурними властями, ця вимучена й спотворена ворожим втручанням п'єса, потрапила нарешті на сцену, але — з сільським листоношею замість жандарма, як того зажадали цісарсько-королівська поліція і цензура".

Театр узяв до постановки не перші дві премійовані п'єси, а саме Франкову. Уперше виставлено її в Камінці-Струміловій, а далі пішла вона тріюмфальним ходом по інших містах Галичини, У Львові вперше виставлена в листопаді 1893 р. Публіка прийняла виставу з ентузіязмом — у Львові, на вимогу глядачів п'єса йшла тричі. Адвокат Є. Олесницький передав Франкові „від молоді" лавровий вінок. Такий успіх мала вистава навіть із спотвореним кінцем. За рік ця драма мала 15 вистав у 12 провінційних містах і у Львові. Появилося багато прихильних статтів. Для прикладу наведемо хоч би критику Струсевича (витяг з „Діла", підпис С.Т.Р.):

— Основа драми підхоплена живо з життя... Безперечно, що знамените знання психології тої верстви народу, з котрої взяв автор темат драми, причинилися у великій мірі до повного успіху цілого твору... Взагалі треба зачислити драму „Украдене Щастя" між первотвори нашої літератури драматичної. Драма трактована реалістично, в повнім того слова значенні, а помимо того, автор знав додержати так умірність, що нічим не разить глядача..."

Пізніше, в 1900 році М. Коцюбинський у газ. „Волинь" дає дуже прихильну критику драми.

Після першої негативної оцінки, І. Франко у 1892 році подав свій твір до російської цензури, з проханням дозволу на сцену. Дозвіл він одержав аж через 10 років — 1903 року. Уже в 1904 році в Києві, ця драма йшла в театрі М. Садовського, обсаджена першорядними акторами і мала успіх. Тут вона була виставлена вже в тій редакції, що її Франко друкував у „Зорі" ролю жандарма виконував М. Садовський, Анну — М. Ліницька. Театр М. Садовського мав її постійно в репертуарі і оголошував у афішах „Новинка театру М. Садовського". Драма ця не сходить з репертуару українського театру й досі.

У Галичині „Украдене Щастя" в неспотвореному вигляді було виставлено аж через 17 років після затвердження.

„Будучи досконалим і високопоетичним витвором українського реалістичного мистецтва, драма „Украдене Щастя" найповніше виявляє драматичний талант Івана Франка, його ідеали в галузі драматургії, його вимоги до змісту й побудови п'єси, його прагнення створити справді народній театр, як школу життя" — так характеризує І. Франка-драматурга сучасний дослідник Яків Білоштан, у своїй розвідці „Драматургія Франка", Київ, 1956, у якій подає багато важливих даних.

Для нас „Украдене Щастя" важливе ще й тим, що виявляє нам І. Франка як людину глибоко гуманну, яка добачила душу людини в жінці, створінні ще більш безправному в той час, як чоловіки і тим сприяв непоборності завзяття небагатьох ще тоді жінок, які стали на послідовну боротьбу за право жінки — Право Людини.

Наталія Кібець

По країні наших батьків

ЛЕГЕНДАМИ ОВІЯНА

Для кожного з нас сторінки давньої історії звучать, як чудова легенда. Ми припадаємо до неї, як до чистих джерел і набираємося з того цілющого бездоння мудрості й снаги.

Історія зберегла для нас найстаріший літопис — „Повість временних літ." Мудрий літописець безсонними ночами записував для нащадків історію рідного краю, передаючи свою працю, як священий заповіт, майбутнім поколінням, а наші вчені розшифрували їх для нас, переклали на нашу мову і на дату нашого літочислення.

Легендарні події починаються з першої книги Біблії — книги Буття, коли за гріхи людей Бог послав на землю повінь і після повіні троє синів Ноя розділили землю і порішили не втручатися нікому в долю брата і жили кожний в своїй частині. І був це єдиний нарід, а коли збільшилося людей на землі, задумали вони зробити стовп до неба і коло нього місто Вавілон. І будували той стовп сорок років і не закінчили..." Змішав Бог народи і поділив на сімдесят і два народи і розсіяв по всій землі..."

По розділенню народів взяли сини Сима східні країни, а сини Хама південні країни, Іафетові — західні й північні країни. Від племені Іафета і вийшов слов'янський нарід...

Пройшов час і осіли слов'яне по Дунаю, де тепер земля Венгерська і Болгарська, а від них розійшлися слов'яне по землі і прозвалися іменами міст, на яких осіли... Ті, що осіли по Дніпру на придніпровських горах назвалися полянами, а другі — древлянами, жили вони у припятському Поліссі і найбільшим містом у них був Іскоростень (Коростень), а ще другі поселилися між Припятью та Двиною і назвалися — дреговичами (вважають, що назва „пов'язана з староруським словом „дрягва" — болото), а інші сіли по Двині і назвалися полочанами, бо так називалася річка, яка впадала в Двину (от Полоти місто получило назву Полоцк, а всі ці річки є притоками Дніпра, Ті, що сіли по Десні, по Сейму і по Сулі — називалися северянами. І так розійшовся слов'янський нарід, а по його імені і грамота назвалася „Слов'янська".

Живучи на дніпровських горах, поляне використовували водний шлях Дніпровського басейну — шлях „Із варяг у греки".

...„Дніпро (як пише літописець) бере початок із Оковського лісу." Оковський ліс знаходився десь на водорозділі рік Дніпра і Волги в районі Валдайської верховини і тік на південь. Відти витікає ріка Ловать, що тече в Ільменське озеро і Двина, що впадає в Варяжське море (Балтийське). З того ж лісу тече Волга на схід і впадає семидесятю гирлами в море Хвалиське (Каспийське) і далі на схід до країн семетичних народів, а по Двині в землю Варягів (так називалися західно-европейські народи — шведи, англійці ,нормани) від Варяг до Риму, а від Риму до племені Хама (тобто на південь до Африки)... А Дніпро впадає гирлом в Понтійське море (Чорне) і це море звалося Руським. По берегах цього моря вчив святий Андрій, брат Петра".

Археологічні джерела (починаючи з 7 ст. нашої ери) свідчать, що рівень матеріяльної культури полян був відносно високим. Літопис також характеризує полян, як найбільш розвинутих в соціально-економічному відношенні. Основою господарства, було землеробство, було розвинуто скотарство, промисли та ремесла. Поляне жили і управлялися своїми родами на своїх містах, і кожний управляв сам собою. Столицею їхньою був Київ, а легенда про Київ така: ....„І було три брати, один по імени Кий, другий — Щек і третій — Хорив, а сестра їх була Либедь. Сидів Кий на горі так званому Боричеві підйомі (Боричев підйом з'єднував центральну частину Києва розміщену на горі з Подолом), Щек сидів на горі, яка нині зветься Щековиця, а Хорив на третій горі, яка прозвалася Хоривицей, а річку, що там протікала назвали Либедь. Побудували вони місто і назвали ім'ям старшого брата Київ... Був навкруги міста ліс і бір (шпичастий ліс) великий, і ловили вони там звіря... І були ті мужі мудрі і називалися полянами, від них поляне і до нині в Києві..."

Полянське князівство, на чолі якого став напівлегендарний князь Кий, стало ядром давньоруської держави — КИЇВСЬКОЇ РУСІ.

Хвилююче звучить чудова казка про Київ, про місто славне, що мов багатир, зводилося на високих Дніпрових берегах.

Воскресають з глибини сивих віків прадавні київські князі, Аскольд і Дір, блиснули вони своїми шоломами і впали від меча войовничо-

го князя Олега... „На білому коні зі своєю дружиною в'їхав князь Олег у Київ, щоб княжити в ньому. Та недовго володарював Олег. Сталося так, що згинув він не від стріли ворожої, не від підступного меча, а від гадюки, яка виповзла з черепа колишнього його улюбленого коня..."

Повна легендами наша старовина. Легенда — бувальщина і про князя Ігоря, що ходив походами на захід та північ, обкладаючи племена непосильною даниною. За те „полюддя" поплатився він своїм життям. Нагнувши дві молоді соснини, прив'язали деревляни князя за ноги, а потім взяли і відпустили ті сосни. Зметнулися вони до гори і розірвали Ігоря навпіл (надвоє)... Тяжко помстилася дружина Ігоря, Ольга за свого чоловіка над деревлянами... „Спалила їх місто, людей, одних повбивала, других віддала в неволю мужам своїм, а останніх лишила платити данину..."

Яскраво змальовує літописець хороброго київського князя Святослава. ...„Був він хоробрий і відважний, ходив легко, як барс, вирушив у далекі походи, спав разом із своїми воїнами не в шатрі княжому, а серед степу, просто неба високого, поклавши під голову седло. Виступаючи в похід на ворога завжди попереджав: „Хочу на ви іти" — (Іду на вас)." Військо Святослава розгромило Хазарське царство, визволило Тмутаракань (Таманський півострів — гирло Кубані), не раз ходило на дунайські землі, здобуваючи все нові й нові перемоги. Часом було важко в тих кривавих січах, та Святослав не відступав із поля навіть в тяжку годину... „Та не посрами землі Руської — звертався він до воїнів, ляжем костю ту, мертві, бо сорому не імат... (не мають)" Одного разу, коли Святослав вертався до Києва, з далекого походу, на нього біля дніпрових берегів підступно напали печеніги. Хоробрий київський князь загинув як лицар — звитяжець...

Перед нами відкривається нова с л а в н а сторінка історії — князювання Володимира Красного Сонечка, а згодом і його славного сина Ярослава Мудрого. В ті далекі часи Київ процвітав. Виростали його величні будови: Десятинна церква, Софійський собор, Золоті ворота збудовані умілими руками на честь чисельних перемог над ворогами Київської Русі.

Тогочасний Київ був одним з найбільших міст Европи, центром могутньої держави слов'ян, що розкинулась від варяг до греків...

Київська Русь! Священне й непорушне братерство наше відбито в стародавніх книгах і літописах. Оспівано не одним баяном, перелито на співучі струни гуслярів і лірників. Читаючи невмирущі рядки невідомого автора „Слово о полку Ігоревим" ми немов бачимо, як виступають на захист сплюндрованої лихими напасниками землі руської, полки під малиновими коругвами, як виблискують на сонці мечі, чуємо як іржуть коні над Сулою, як гудуть дзвони в Полоцьку і дзвенить слава в Києві. Ми відчуваємо великий біль за стоптану ворогами рідну землю, ми вболіваємо за тими безстрашними витязями, які наклали головою на бранному полі. Плач Ярославни на Путивльскому валу болем ятрить наші душі, бринить в наших серцях.

„Слово о полку Ігоревим" — жива й правдива розповідь про смутні часи на Русі. В цьому творі з яскравою виразністю відбито трагічну долю нашого краю, який лежав на широкому роздоріжжі і на який з усіх сторін „невірні находжали, землю руську долали".

Рідний край! На світі немає нічого дорожчого за тебе, за землю, яка породила й виростила нас. І тому з такою самовідданістю й любов'ю ставали люди на захист своєї батьківщини в тяжку годину лихоліття.

У кривавих січах минали віки. В боротьбі з ворогами — чужинцями і через міжусобні князівські чвари знесилилась руська земля. А коли настав тринадцятий вік, налетіли на наш край татаро-монгольські орди. З глибини Азії на захід котилася каламутна, дика сила. Вона нищила все на своєму шляху. Смутні часи татаро-монгольського уярмлення надовго лягли на землі руській. Там де колись вирувало життя, лежав пустельний край, а від Дніпра в усі кінці шумів степ білою тирсою, поміж якої виднілися заіржавілі списи і стріли. Кам'яні баби стояли на курганах і сліпо дивились у далечінь, та орли високо шугали в небі шукаючи нової поживи.

Диким полем лежали неорані наддніпрянські степи. Але й тут, як і по всій землі нашій, жили нескорені люди. Вони зводили на пожарищах нові оселі, на почорнілому полі знову засівали жито.

І цього разу вистояв наш нарід. Зламалася дика сила монголів... Руська земля мов та загорода, що віками захищала Европу від наскоків печенігів і половців, монголів і татар. Своїми грудьми наш нарід врятував світову цивілізацію.

Що ж лишилося нам від пам'яток старовини? Кажуть — „Пам'ятники історії й культури — надбання поколінь". Що надбало наше покоління? Чи знають вони місця поховань фунда-

торів стародавньої Київської держави; княгині Ольги, Володимира Святославовича, які були поховані в склепу колишньої Десятинної церкви, найпершого відомого з літописів князя Діра та інших державних мужів Київської Русі, чиє життя тісно пов'язано з історією столиці України Києвом, і іншими містами на Україні? А поетичне ім'я легендарної київської князівни Либеді? То ж на її честь була названа річечка, яка протікала серединою міста. На превеликий жаль, ця річечка на сьогодні тільки назву має. Як елемент ландшафру вона зовсім не оцінена і не використана. А кілька десятиріч тому Либедь вабила зір чистою водою, піщаним дном, у ній водилося багато риби й купалися люди.

Те саме і з архітектурними пам'ятниками: Михайлівський собор XII ст., Георгієвська церква XI ст., собор Миколая XVIII ст., Братський собор XVIII ст. та багато інших цивільних і культових споруд, які втрачені назавжди. Міняється зовнішній вигляд міст і сіл і затирається пам'ять старовинних місць забудов і назви їх, якщо вони не збережені. А чи дбає хтось проте, щоб лишити старовину нащадкам? Це не в інтересах було ні царського ні теперішнього уряду. В усіх містах і селах попереміновали назви навіть вулиць. Напр., найдавнішу Галицьку площу в Києві (назва походить від міста Галич) перейменовано на площу Перемоги і так майже в кожному місті і селі. Чимало вулиць носять імена героїв, культурних і політичних діячів XX століття, нащо давати до задуми молодому поколінню ХТО ВОНИ І ЧИЇ ВОНИ ДІТИ!

Міннеаполіс, Мін. **Н. Кібець.**

ЗВЕРНЕННЯ

Розуміючи вагу виховання дітей та молоді для вдержання при житті та дальшого розвитку української діяльности,

розуміючи, що українська книжка для української дитини поза межами Рідної Землі стає одним із найважливіших виховних засобів,

розуміючи, що належний розвиток та педагогічно-мистецький рівень нашої дитячої літератури залежить в дуже великій мірі від піддержки всього нашого Громадянства,

ми, підписані під цим зверненням Установи й Організації

проголошуємо

за ініціятивою Об'єднання Працівників Дитячої Літератури ім. Л. Глібова

місяці листопад і грудень 1966 р.

ДВОМІСЯЧНИКОМ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТЯЧОЇ КНИЖКИ ДУДК

та звертаємося оцим до всього нашого Громадянства з проханням про моральну й матеріяльну піддержку цієї імпрези, а зокрема доручаємо нашим місцевим Клітинам співпрацювати з Представниками ОПДЛ у всіх акціях цього ДВОМІСЯЧНИКА, в переконанні, що йдеться тут про велике діло загально громадського значення і ваги.

Український Конгресовий Комітет Америки
Канадійський Український Комітет — Торонто
Товариство Української Кооперації
„Самопоміч" Об'єднання Українців в Америці. Відділ в Ню Йорку.
Шкільна Рада при Українському Конгресовому Комітеті Америки
Об'єднання Українських Педагогів Канади
„ПЛАСТ" — Організація Української Молоді
Спілка Української Молоді Америки
Спілка Української Молоді в Канаді
Товариство Українських Бібліотекарів Америки
Союз Українок Америки
Український Золотий Хрест в ЗДА
Українсько-Американська Допомогова Організація
„Самопоміч" — Об'єднання Українців в Америці
Ліга Визволення України

РАМОВА ПРОГРАМА
ДВОМІСЯЧНИКА УКРАЇНСЬКОЇ ДИТЯЧОЇ КНИЖКИ
Листопад-Грудень 1966

1) Поширення в організаційній сітці ОПДЛ та всіх Організацій, які згодяться взяти участь у переведенні ФДУК, таких видань:

каталогу видань для дітей та молоді,

Бюлетеню з матеріялами про книжку для дітей та її значення, відповідної афіші для вивішення у клясах та домівках.

2) Влаштування імпрез для дітей та для дорослих з відповідними доповіддями та виступами на терені парохій, шкіл, молодечих та жіночих організацій, батьківських кружків, тощо. Імпрези слід получити з виставками та продажем книжок.

3) Приєднання якнайбільшої кількости членів-прихильників ОПДЛ, що їх завдання допомагати ОПДЛ щонайменше річною вкладкою в сумі $2.00 та брати участь у всіх його починах.

4) З'єднання поміж дітьми якнайбільшої кількости передплатників Дитячої Бібліотеки, яка за передплатою $6.00 річно достачатиме п'ять найновіших видань для дітей.

5) Проведення як найкращої збіркової акції на ФОНД УКРАЇНСЬКОЇ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ при допомозі поширення особистих зазивів до складання пожертв у сумі $25, $50, $100, що за них жертводавці одержать по мистецьки виконані грамоти. Списки жертводавців будуть проголошені у пресі.

6) Основування чи впорядкування та доповнення дитячих бібліотек при школах, відділах молодечих, жіночих та громадських організацій. Для влегшення цієї акції ОПДЛ передбачає продаж комплетів книжок, по зниженій ціні.

7) Пропагандивна акція на терені місцевих публичних бібліотек, зі заохотою дітям, щоб дарували дитячим відділам бібліотек українські книжки та щоб постійним домаганням доводили управи бібліотек до закупу українських книжок.

8) Завершення та проголошення вислідів конкурсу на найкращий твір для дітей чи молоді, що його уфундував датком $1,000.00 відомий меценат Григорій Яремчук.

PROMIN

Vol. VII, 12 ENGLISH SECTION December 1966

With the Ethnic Press tour

QUEBEC REVISITED

By Ol'ha Woycenko

It was in June 1965, following the triennial meeting of the Canadian Women's Press Club in Montreal, that about 100 Club members took off by charter flight to northern Quebec. The itinerary at that time included such points as Sept-Iles, centre of the iron industry on the Gulf of St. Lawrence; Baie Comeau, the Hydro Quebec development area; Arvida, home of the aluminum industry, and Quebec City.

The tour was not only enjoyably companionable but was an eye-opener to most of us. We were not only fascinated by the natural beauty of the province with its mountains, forests, innumerable lakes and rivers, but were charmed and deeply touched by the friendliness and hospitality of French Canadians. In Quebec one becomes aware of Canada's historical past, as one fellow traveller later wrote: "We were invited to see industry but history from the time of Jacques Cartier spoke at every turn."

It is no wonder then that I did not hesitate to revisit this province when an opportunity to do so arose with the Canada Ethnic Press Federation tour.

Objectives and sponsors

During the week of October 16-23, 1966, fifty — editors, writers, publishers — all members of the Canada Ethnic Press Federation and a few distinguished guests toured the province of Quebec under the auspices of: The Centennial Commission, Canadian Corporation for the 1967 World Exhibition (Expo '67), the Government of the Province of Quebec, and the two newspaper associations, Union Canadian Journalists Language French and Association des Hebdomadaires.

The tour was headed by Mr. Charles Dojack, national president of the Federation, and Judge W. J. Lindal, both of Winnipeg. It was expertly guided by Mr. Alban Daigle, chief liaison officer of the Citizenship Branch of Montreal, who was ably assisted by Mr. K. C. Alexander, Mr. Stan Zybala of the Centennial Commission and Madame Nicole Capt, from the Office of d'information & de publicite du Quebec. Prof. J. B. Rudnyckyj accompanied the group as an observer for the Royal Commission on Bilingualism and Biculturalism.

One of the main objectives of the tour was to acquaint the representatives of the ethnic news media with French Canada. Another aim was to visit the site of Expo '67 and personally survey the work in progress therein — geared for the grand opening of the Exhibition on April 28, 1967.

Due to the excellent planning and cooperation of all parties concerned, the tour was a great success. It went off without a hitch from beginning to end and the result was most rewarding and enlightening to all participants.

"A world in a thousand acres" — Expo '67

As guests of Expo '67, we visited the site of the forthcoming Exhibition on the first day of the tour, October 17. With a charming bilingual Expo hostess as our guide, we were transported there by bus from our hotel (Queens) in Montreal.

The site occupies one thousand acres and is divided into four main areas: First the Main Entrance, formerly the Mackay Pier, now known as Place d' Accuel. Most of the buildings erected in this area are of permanent construction, e. g.: The Expo Stadium with a seating capacity of 25,000; the Administration and Press Building; World Broadcast Centre; Art Gallery and the Expo Theatre. A new concept in apartment dwellings, known as Habitat 67, is also located here. To enter the first area of Expo no admission passports will be necessary but they will be needed for admission to all the other areas.

The extended Ile Sainte-Helene is the second area of the site accessible by the new Concordia Bridge. The new man-made island, Ile Notre-Dame is designated as the third area, and the downstream extension of Ile Sainte-Helene,

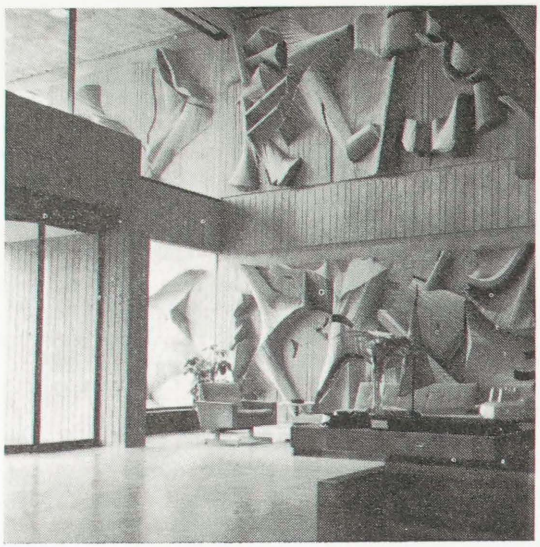

Concrete mural sculptures in one of the main entrance halls of the Administration and Press Building at the Expo 67 site.

known as La Ronde, is the fourth area.

We were received by Expo Officials in the main Administration and Press Building which is a most impressive edifice. The concrete mural sculptures incorporated into the walls of the three main entrance halls are the works of three outstanding Canadian sculptors. This is a new artistic venture for Canada, informed us the Expo project architect, Mr. Arthur Lau.

Films were viewed in the auditorium of this building and we heard talks on the various stages and aspects of the planning and work involved with the forthcoming Exhibition. It was extremely interesting to note how the site, mostly man-made islands, came into being. This required not only imagination and skill, but 25 million tons of fill!

As most World Exhibitions incorporate a theme "to stimulate the ingenuity and intelligence of the participants", Expo '67 chose its theme "Man and his World" from the works of the French author, poet and aviator Antoine de Saint Exupery, who in his book "Terre des Hommes" said:

"To be a man is to feel that through one's own contribution, one helps to build the World."

The Fair is to cover various aspects of life of many nations, thus the exhibits will be humane, educational and entertaining. So far there are 220 participants, from 70 nations, including 117 private enterprises, thus setting a world record for World Exhibitions.

After an excellent lunch at the Expo Stadium VIP Lounge, we toured the various areas of the site by bus. We witnessed a spectacular and fantastic panorama: structures of all sizes and designs, ranging from the traditional to the ultra-modern. The recreational areas included the newly created oases with transplanted mature trees and shrubbery, artificial lakes and lagoons, all of which gave us the impression that Expo '67 will have everything to offer and will cater to all tastes and interests.

We spent a full day at the Expo site and what we saw inspired and excited us in anticipation of this international venture. The World is coming to C a n a d a! In this area from April 28 to October 27, 1967 the participating nations will display their traditions and culture, their industrial development and their hopes for the future. It is really something to look forward to and to be enthusiastic about. This is an opportunity of a lifetime for Canadians to see the best of other parts of the world without leaving their own boundaries.

On the Manicougan River — Manic 5

It was Tuesday, October 18, the second day of our tour. After an early breakfast and a quick check-out from our hotel, we boarded a chartered Nordair plane at Dorval for a tour of the province. We flew over the St. Lawrence, the Laurentians, innumerable lakes and waterways, and in slightly over two hours we reached our destination — Manic 5 — 500 miles northeast of Montreal.

Manic 5 is the largest of the three dams in the hydro complex on the Manicougan and Aux Outardes Rivers, developed by Hydro Quebec.

Landing on the air strip, constructed especially for the needs of this project, we were transported by buses to the nearby working area and campsite. We were welcomed by the local officials. For better orientation, films were shown on the whole complex of hydro development in the area. Figures were given in terms of kilowatts (5,351,400) and horsepower (7,299,000) which will be the production output, once this development is completed. After lunch in the employees' cafeteria, we toured the work areas in buses and were briefed on the various aspects of the project. The dam in this area is gigantic. When completed it will be 900 feet high, 4,200 feet long. It is a multi-arch construction of concrete and when in operation will regulate the Manicougan River, impounding 5,000 billion cubic feet of water in a reservoir covering 800

square miles. Transmission lines have already been completed to transport the vast output of the development to the load centres of the Province.

We were royally entertained at a superb candlelight dinner in one of the VIP dining rooms which showed again the French talent for gracious living. Later in the evening, relaxed in one of the cozy lounges, we were received by the project manager, Mr. Rene Levasseur.

Accommodation for the night was provided for the visitors at the camp which was not without its amusing overtones, as the lodging facilities are geared for male occupants only. (Incidentally, there were 9 women in this group of travellers.)

The visit to Manic 5 not only revealed to the visitors the Hydro projects of Quebec. It made us aware of this Province's great potential, assuring even greater industrial expansion in the future.

On the morning of October 19th, following a hearty breakfast and last farewells by obliging Messrs. R. Vallieres and L. Rioux, we boarded the plane for the next lap of our flight.

Rimouski and the Gaspe area

Flying to our next destination, the city of Rimouski on the south shore of the St. Lawrence, we noticed a changing pattern on the surface below. We were leaving behind us the thick forests, mountains and lakes and were looking down on rather narrow strips of cultivated farmsteads. Villages dotted the shore line of the river and without exception the lofty spires of their traditional churches were the dominant feature of the surrounding landscape.

Following the disastrous fire in 1950 which devastated half of the city, Rimouski has been completely rebuilt. It boasts of several outstanding institutions, such as Rimouski College, Marine Institute, Credit Union. We were received by Mayor Tessier and members of the Council at the lovely new Hotel de Ville, and after a delightful luncheon, films were shown on various points of interest in the Gaspe peninsula. We heard of efforts being made to modernize farming methods in the area so that farms may become more profitable to operate; more industry is essential to absorb part of the labour force, which could no longer live off the land alone. The area has possibilities for greater tourist attraction and plans are underway to develop this potential. This may partly solve its economic problems.

A bus tour completed our short but full visit to the city of Rimouski with its genuine French spirit. Here was a classical example of the homogeneity of the people of Quebec with its traditions and culture, the like of which cannot be found elsewhere in Canada.

In quaint Old Quebec City

It was raining when we landed in Quebec City, but the rain did not dampen our spirits as the Quebeckers opened their hearts and their homes to the visitors.

We were whisked away — baggage and all — to the warmth and hospitality of the Societe Saint-Jean Baptiste in their charming old-world quarters at 430 Chemin Sainte-Foy. Here we were cordially received by the President, Mr. Guy Lefebvre and members of the Society. Following the formal exchange of greetings and responses in French and in English, cocktails and supper were served.

We remained two days in the quaint old city of Quebec. To enhance better understanding and to knit closer relationship between the visitors and Quebeckers, we were privately billeted, mostly in homes of members of the press associations. As guests of newspapers "Le Soleil" and "I'Evenement" we were entertained at luncheon in the lovely quarters of Cercle universitaire. Later, a guided tour of the Quebec Parliament Buildings reminded us of this Province's colourful past. Mayor Gilles Lamontagne, his gracious wife and members of the Council received us at Hotel de Ville. As guests of the Government of Quebec, a sumptuous meal, a classical example of the achievements of the French Canadian cuisine, was served us at historic Maison Chevalier, rue Champlain. Premier Daniel Johnson as host and main speaker of the evening said that Canadians should make it a point to visit all the provinces of Canada. He and his family have travelled extensively across the country and found it is the only way to get to know and understand one another. He spoke on Canada's cultural diversity and the need for a Bill of Rights to protect this diversity. Naturally, the premier's reference to ethnic groups and the desirability of retaining their cultural attributes was warmly received by those present.

At Laval

The morning of October 20th we visited the historical Laval University (first academic institution established in Canada). The group was most impressed by the new buildings of the

various faculties, the residences, the Church and the University Press. The campus is situated in a park-like setting with a magnificent view of the St. Lawrence and the Laurentians. A guided tour of the buildings and campus gave us a deeper insight into the educational and scholarly aspect of Quebec. Before lunch in the University cafeteria, we were received by Mgr. Louis-Albert Vachon, P.A., V.G. in the Professor's Salon.

Bagotville, Arvida and Chicoutimi

Here in the "Kingdom of Saguenay" we became aware of the harmonius synthesis of modern industrial development, the natural beauty of the countryside, and a genuine French spirit of hospitality.

As guests of the Aluminum Company of Canada, we were taken on a tour of their plant in Arvida — the largest aluminum reduction plant in the world. We saw the beautiful residential area with its modern school buildings, shopping centre, and new City Hall. There was a brief visit to the stately Saguenay Manor and a meditative pause at the Church of Notre-Dame-de-Fatima in Jonquiere. The visitors marvelled at the architectural and artistic features of this edifice. The night was spent in Chicoutimi, a colourful French Canadian city on the Saguenay River.

As dinner guests of Alcan that evening, we were delighted to meet a number of their employees of diverse cultural backgrounds. It was thoughtful of Alcan officials to arrange it so and we enjoyed meeting and talking to these people. Another pleasant surprise was the art exhibit, arranged in the hotel that evening, especially for us by two local artists, Messrs. Arthur Villeneuve and Jean Guy Barbeau.

The following morning as we were about to board our plane at Bagotville for Montreal, the Cadets of Chicoutimi arrived to bid us farewell. It was a touching scene as the handsome young lads paraded on the airstrip accompanied by their band. "This may be the only airport in the world, where one may land, take off, drive in by bus and march to the tune of a band," remarked a fellow traveller.

Montreal and "au revoir"

The Metropolis basked in warm sunshine when we reached it about noon on the last day of our tour. From the airport at Dorval we were transported to the historic Fort Ste-Helene. As guests of the City of Montreal we were received there by representatives of the City Council. Mayor Jean Drapeau sent his greetings and regrets: due to the civic elections the following day he could not be with us. Lunch was served in one of the salons which is steeped in history. The beautiful floral decor and the glow of the crackling fires in the old stone hearths provided the room with additional warmth and atmosphere.

The finale of our Quebec tour culminated in a dinner party at the Auberge du Vieux St-Gabriel in the old section of Montreal. The dinner was sponsored by the Department of Citizenship and Immigration, presided by Mr. Louis Martin, President, Union Canadian Journalists Language French. Hon. Jean Marchand was the guest speaker. It was perhaps the first time that so many representatives of various ethnic groups had an opportunity to hear and discuss the essence of contemporary Canadianism with such an authority as the present minister, and former member of the Royal Commission on Bilingualism and Biculturalism. Mr. Marchand stressed the fact that the reason Canadians do not understand each other is because they do not know one another. As to the unique position of the French, he emphasized the fact that the French Canadian cultural rights are not due to many "firsts" in the historical process of Canada, but due to their homogeneity; their own Government, their own educational system, their own economical set-up, etc. Despite the dominant French culture in the Province, it offers facilities to other cultural strains. As an example, he said, we may take the city of Quebec. Although predominantly French, it has English and Protestant schools, newspapers, Radio and TV outlets for the English-speaking segment of the population. Yet similar facilities, to serve the French-speaking residents in other areas of Canada, are not available. It is not a problem of "race", but more of cultural background and sociological uniqueness, the speaker concluded.

**
*

The week-long tour, covering hundreds of miles of most contrasting areas of the Province, left with us a multitude of impressions. The richness of the observations and first-hand experience have, no doubt, drawn Quebec closer to our minds and our hearts. We not only saw a truly beautiful "belle" province, but also felt a genuine French Canadian spirit, a warm attitude towards us Canadians from the other provinces. We were received with open hearts and genuine sincerity. We learned that this province is a unique region in Canada due to its ethnic homogeneity, its

Невіджалувана втрата

В п'ятницю, 4-го листопада, сумна вістка потрясла українське громадянство міста Едмонтону: Того дня, вранці відійшла в вічність молоденька ще людина, перед якою, здавалося, стелиться довгий життєвий шлях як дружини, матері й щировідданої членки нашої громади. Це була Клавдія Орися Стечишин, яка за один тиждень була б святкувала день уродин своїх 25 років життя.

Клавдія Орися народилася в маленькому містечку Вільна в Альберті, старша донька пань-ства Івана і Емілії Рипків. Батько учителював у місцевій школі. Тут прожила вона літа дитинства, в теплому оточенні великої родини, а також двох старших братів і молодшої сестрички.

Року 1949 родина Рипків переїхала до Едмонтону, де Клавдія закінчила публичну школу в Парк Дейл, а середню в Іст Блен. У церемонії на закінченні дванадцятої кляси, вона виголосила пращальну промову студентам — „валедікторі". Була активною членкою СУМК при Катедрі Св. Івана.

Вже з дитинства Клавдія відзначалася бистроумністю і охотою до науки. Вона завжди була першою в своїй клясі, любила добру літературу, музику, спів, була популярною між своїми однолітками й між старшими. До того, Клавдія була глибоко релігійна — любила й цікавилася історією й питаням рідної Церкви та учащала туди чи не кожної неділі. Любила й цінила наші народні звичаї й українське мистецтво — її дім був прикрашений найкращими зразками вишивок, кераміки, писанок, тощо.

Клавдія закінчила середню школу з таким успіхом, що вже на 16-му році життя вступила

Клавдія Стечишин

до Албертійського університету на учительський факультет. І тут вона виявляє свої наукові здібності тим, що першого року одержала високу стипендію „Альберта Готелменс Сколаршіп", а від університету — стипендію безплатної науки на два роки.

Вона була членом Клюбу Іларіона і два роки секретаркою. Клавдія перервала студії після другого року, щоб набрати практичного досвіду в учителюванні і навчала дітей в Сентрал школі. Однак, вона постійно брала вечірні й позаочні курси й наступної весни була отримала ступень „Бечелор оф Едюкейшен".

У часі літніх вакацій, вона була назначена наглядачем над дітьми в міських парках. За її успіхи у навчанні дітей різнородного мистецтва, вона була відзначена тим, що уряд вислав її на спеціяльний вишкіл до школи в Ред Дір.

П'ять років тому Клавдія вийшла заміж за д-ра Мирона Стечишина, сина відомих п-ва Юліяна і Савелі Стечишинів з Саскатуну. Обидвоє були діяльними членами Молодого Братства, де Клавдія була головою Програмового Комітету. За її старанням, ми сьогодні маємо належно устатковану кімнату при Катедрі, де матері лишають своїх діток під час Богослуження.

Залишила у важкім смутку чоловіка — Мирона, трох маленьких діточок: донечку Донну і двох синів Гордія і Івана Юліяна; своїх батьків, сестру Каролю, трьох братів Леоніда, Тараса і Миколу. Також батьків чоловіка п-во Ю. і С. Стечишиних, сестру Зеню і брата Анатоля.

С. П.

---

language, culture and historical past.

The tour made us realize that there is an urgent need for closer ties between the French Canadians and the rest of Canada. This was emphasized by the Hon. Minister, Mr. Marchand, and this was one of the important conclusions of the tour. Let us hope that Canada's Centennial year will bring us closer together. In the meantime here in the West, we are eagerly awaiting the exchange visit of the French newspaper people, tentatively scheduled for the spring of 1967.

We are most grateful to the generous sponsors of the tour, and to all the persons responsible for its realization and success.

"Au revoir" Quebec — la belle region du Canada!

ПЛЯН ПРАЦІ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОЇ РЕФЕРЕНТКИ СУК.

1966-ий рік багатий на річниці важливі для української суспільности, як у цілому світі, так особливо в Канаді.

Цього року святкуємо 75-ліття поселення українців у Канаді. Українці по цілій Канаді влаштовують з цієї нагоди величаві свята, звичайно з рамени Комітету Українців Канади. Через цю установу Союз Українок Канади вкладає й свою частку, допомагаючи влаштовувати такі свята. Так у Торонті відбулося величаве свято на виставовій площі 19-го червня 1966 року. Наші членки брали активну участь у влаштованні цього свята. Але крім цього Союз Українок Канади, як найстарша організація українського жіноцтва в Канаді, має присвятити спеціяльну увагу нашим піонерам. Вшановуймо наших членок-піонерок на окремих святкових сходинах. Влаштовуймо культурно-освітні сходини для ближчого ознайомлення з життям наших піонерів. Маємо неперевершену повість з життя наших перших поселенців у Канаді „Сини Землі", автор Ілля Кириляк. Хай кожна членка Союзу Українок Канади перечитає цю повість та зацікавить нею своїх дітей чи внуків, переказуючи їм поодинокі події або заохочуючи старших дітей до читання цієї книги. Повість „Сини Землі" надається дуже добре для обговорення на сходинах Гуртка Книголюбів.

Друга знаменна річниця цього року є 50-ліття з дня смерти Івана Франка, нашого визначного поета, письменника і науковця. Тут є широке поле для попису програмових комітетів чи культурно-освітніх референтів. Хай не буде ні одного відділу Союзу Українок Канади, який би не влаштував святкову академію з нагоди 50-ліття смерти І. Франка або принаймні святкові сходини.

Також гарне завдання для гуртків книголюбів цього року: перечитати й обговорити якнайбільше творів Івана Франка: напр. з оповідань „Захар Беркут", „Маніпулянтка", „Перехресні стежки", „Борислав сміється", з поем „Мойсей", „Похорон", „Біла сорочка", „Каїн" і т п. Також не забуваймо про надзвичайно цікаву дитячу літературу Івана Франка, як „Лис Микита" та „Абуказемові капці". Купуймо ці книжки та даруймо їх нашим дітям чи внукам з нагоди уродин чи Різдвяних Свят.

Ми бачимо, щоби виповнити принаймні ці два завдання, є необхідне знання української мови. Підкреслюю знову важливість курсів української мови. Чи ваш відділ переводить систематично щороку курси української мови?

Нажаль серед нашої молоді (не сміємо це замовчувати), як якась зараза чи пошесть, шириться розмовна англійська мова й витискає українську мову. Кожна свідома членка Союзу Українок Канади має поставити собі за завдання нагадувати, упоминати та заохочувати нашу молодь уживати українську мову в розмовах між собою чи то дома, чи на шкільних коритарях української школи, чи в приміщеннях церковних будинків та на українських відпочинкових оселях чи курсах українознавства. Хай англійська мова процвітає в англійських школах, на вулиці чи взагалі в англійському товаристві. Удома, в хаті чи в українських установах має панувати українська мова. Докажім, що ми здібні на це у 75-ліття українського поселення в Канаді.

Надходить 1967-ий рік, коли ціла Канада святкуватиме століття Канади. Союз Українок Канади має теж свої проєкти: образотворча виставка та нагорода за найліпшу працю для студента, що вивчає українську мову й літературу. Підтримуймо ці дорогі нам проєкти. Крім цього поширюймо та поглиблюймо знання української мови та культури. Будьмо в повному розумінні двомовними канадійцями: вивчаймо і користаймося обома мовами.

На 1967-ий рік припадає також 50-річчя з дня проголошення Української Народньої Республіки Третім Універсалом Української Центральної Ради 20-го листопада 1917-го року. Серед нас є ще особи, які приймали безпосередню участь у визвольних змаганнях 1917-20-х років; вони можуть помогти нам відтворити й зрозуміти новітню історію України. Влаштовуймо з цієї нагоди культурно-освітні сходини. Для гуртка книголюбів маємо теж гарний дарунок: нещодавно вийшов у світ роман під заголовком „Данило Вирва", написав Петро Шмалій. Це автобіографічна повість з часів 1-ої світової війни та визвольних змагань 1917-20-х років. Написана ця повість дуже гарною мовою, легко читається і розкриває перед нашими очима мальовничі образи нашої недавньої минувшини, переплетені особистими переживаннями автора. Читайте і обговорюйте цю повість на сходинах гуртка книголюбів.

Наприкінці хочу пригадати ще наші традиційні святкування: свято книжки, академії чи святкові сходини на честь Лесі Українки та Тараса Шевченка.

Ганна Янішевська,
культурно-освітня референтка Союзу.

Лариса Килимник

ПРАЦЯ БАТЬКІВ З ДІТЬМИ ДОМА

(Докінчення з ч. 11)

вела його до спеціяліста лікаря. Лікар вислухав, на що мама скаржиться і чим вона стурбована, — взяв хлопчика за руку і пішли в другу кімнату. Дитина щиро оповіла лікарю свої переживання. Лікар запросив окремо й маму і подав добру пораду, як поводитись в хаті, коли є діти. Ще сказав і тата прислати за порадою. Тато, напевно, відмовився піти, бо самому стало соромно за себе і сварки вийшли з хати, а хлопчик за деякий час знову став життєрадісним, щасливим. Це я записала правдивий випадок, що оповіла мені сама мама.

Коли ж в хаті бувають дискусії, бо на ту саму річ чи подію погляд мами є інший, як батьків, але дискусії ведуться в культурний спосіб без сварок і нарешті приходять до узгідненя в поглядах, і в мирний спосіб все полагодиться, то в майбутньому вийде лише на користь дитині. Дитина зрозуміє і звикне до того, що на ту саму річ, чи подію може бути два різних погляди, але вони в шляхетний спосіб полагоджуються. Все найгловніше, що змогла зазначити про виховання малят є дуже важливим і коли б дотримувались цього в наших родинах, то проблем з вихованням дітей не було б, або принаймні було б дуже мало. Ще з раннього дитинства треба виховувати у дітей любов до природи: до зелених листочків, до квітів, до пташок, до тваринок і при цій нагоді читати відповідні казочки та оповідання. Так виховуючи, дитина виростає доброю, з ніжною душею, а така майбутня доросла людина не буде здібна зробити якесь зло. Про нас українців чужинці кажуть, що ми маємо добрі ласкаві вдачі, бо виховувались серед чудової української природи, яка так добре вплинула на ментальність нашої нації. У останнє, що я особисто вважаю найголовнішим, це духовий контакт між батьками та дітьми. А може я краще висловлюсь — буде все добре в родині, коли батьки з дітьми знайдуть спільну мову і будуть жити між собою душа-в-душу. Дехто подумає, що легко говорити, але як цього досягти? Я думаю, що можу собі дозволити зупинитись на декількох моментах, що допоможуть вам цього досягти.

1. Намагайтесь при нагоді за столом, коли вся родина зібралась — непомітно вводити дитину у родинну розмову. Нехай старші починають оповідати, що трапилось сьогодні їм на праці радісне, приємне, або що було прикре поза хатою. Тоді, напевно, і у дітей розв'яжуться, як кажуть, язики і вони по черзі почнуть свої радощі та біди вам розповідати. Дорослі повинні терпляче вислухати по черзі малих, не сварити, а порадити, як краще їм на майбутнє заховуватись поза хатою, щоб уникати прикростей.

2. Давати потрохи тижнево дитині грошей на її особисті витрати, бо ще зовсім мала дитина любить самостійно купити собі, бодай за 2 центи цукерок. Коли ж даєте дитині більше грошей, щоб для вас щось потрібне купила, то повинні взяти у дитини обов'язково повний розрахунок. Це привчить вашу дитину до поводження з грішми. Що ж до грошей взагалі, то радять по хаті не розкидати і мати на гроші певне місце, бо розкидані, забуті батьками навіть дрібні гроші, часто спокушають дітей взяти їх. Тому з цим треба бути дуже обережними.

Отже в родині дбаємо, щоб дитину навчити ввічливости, порядку та послуху. Але поруч з цим не можна оминути важливої галузі виховання — організації дозвілля дитини. Той час, що дитина вільна від своїх обов'язків і має час для себе, не залишайте її, щоб сиділа під телевізією, або щоб тинялась з кутка в куток по хаті, а подбайте, щоб чимсь корисним зайнялась.

Навіть ще малі діти радо допомагатимуть мамі накрити стіл до вечері, поскладати ножі, виделки та ложки у шухляду. Хлопчики, підростаючи, можуть мати обов'язок у вільний час винести торбинку зі сміттям надвір у смітярку, позгрібати листя, а в зимі відкидати сніг та промести доріжку. Дівчатка можуть мамі допомагати потроху в кухні, надворі влітку у садочку, а в зимку теж можуть допомагати трохи сніг відкинути — відмести. Цей час дитина буде на свіжому повітрі та буде мати фізичні вправи. Крім того в хаті, як дівчатка так і хлопчики обов'язково самі повинні дотримувати порядок у своїх кімнатах. Зразу також треба почати це робити. Старшим разом з дітьми — допомагати привчати, а пізніше діти самі радо у вільний час приберуть в кімнаті своїй та зроблять порядок у шафах та на поличках. Важко порадити для всіх дітей ту саму організацію дозвілля, бо кожним окремо батькам краще видно, що треба найперше, щоб дитина зро-

била під час свого дозвілля. Діти, що живуть в родинах, які пляново розподіляють день дитини, в житті будуть зарадні при всіх обставинах.

Дозволю собі навести цікавий приклад: селянська родина шукала хлопчика, щоб взяти за свого. Привели одного. Майбутня мама нагодувала його вранці, а від'їжджаючи на поле сказала, що як захоче їсти, нехай собі в хаті бере. Вечером, вертаючись додому, вже біля воріт сусіди скаржились, що сидів від полудня до вечера хлопець під воротьми та плакав, що голодний. Господиня нагодувала плаксуна та, взявши за ручку, відвела до його хати і сказала, що хлопчик не надається їй за сина. І так брали ще інших, але хлопчики закінчували своє перебування в цій родині увечері, як і перший. Але ось привели їм ще одного. Господиня все зробила, як і попередньо, але на цей раз, вертаючи додому, почула спів на все подвір'я — здивувалась. Хлопчик підбіг, підстрибуючи, веселий, відчинив ворота та ще й привітався гарно. Господиня запитала, чи голодний. Хлопчик усміхнувся та відповів: „Та де голоден! Я добре поїв!" — і розповів, що хліб був на полиці, дістати не міг, то скинув штанці і кидав ними на полицю, поки хлібина на впала до нього. А з печі йому запахло смачним борщем, то висунув рогачем борщ на припічок, насипав у миску та ще й м'ясо знайшов у борщі і дуже добре попоїв. „Оцей буде наш!" — сказала господиня чоловікові і залишили ЗАРАДНОГО ХЛОПЧИКА за свого сина.

Але ось настає час, і наша дитина, вихована у вузькому родинному домі, оточена увагою, любов'ю рідних, відкриває двері з батьківського дому, переступає поріг у широкий світ — іде до школи. Нам здається, що цей перехід дитини у нове оточення легко і непомітно проходить, але ми дуже помиляємось. Діти, кожне по-своєму, дуже хоробливо переживає цей перехід, часто розгублюється ,а інколи і перехворіє. Щоб облегшити і узлагіднити той переходовий час, вже починаючи з 5-ти років діти ідуть у дитячі садки при державних школах, а зараз вже в деяких місцях організують і влаштовують церковні громади суботні садочки.

Що являє собою дитячий садочок і для чого він існує? А це є той перший місток в житті дитини, яким вона перейде з родини в школу, де буде проводити час та науку з учителями поза родиною. Дитячі садочки при школах англійських дуже добре організовані і те, що родина не допрацювала з дитиною — кваліфікована садівничка допрацьовує.

Я мала приємність бути під час занять у дитячому садочку весь академічний день — 3 години. Винесла дуже гарне враження. Садівничка-учителька будує так цей навчальний день, що закріплює і поглиблює всі ті вимоги до дитини ,що були і в родині, а саме:

1. дітей привчають поводитись з одягом, дотримуватись чистоти і порядку;

2. привчають обережно і дбайливо поводяться з книгою та забавками;

3. дитину привчають до шкільної дисципліни, а саме головне —

4. привчають до уваги, що допоможе дитині у школі легше сприймати той матеріял, що будуть в майбутньому подавати учителеві і вся ця виховна робота проводиться так непомітно серед розваг, художнього читання казочок садівничкою, співу дитячих пісень та легкого сніданку.

І так, по двох роках праці — власне перебування у дитячому садочку під керівництвом кваліфікованих садівничок, діти охоче біжать до І-ї кляси, як з дому та додому і всі проблеми, що приходили б до дитини, оминаючи садочок, усуваються.

Але ось ваша дитина в школі. Вам не легшає, малі діти — малий клопіт, великі діти — великий клопіт. Тепер продовжуєте свою дитину виховувати вдома в години, коли є поза школою.

Тепер треба головне дивитись, щоб мати контакт-зв'язок з учителем, особливо, коли дитина в розмові з вами дає відчути, що її щось турбує в школі — не все у неї гаразд. Замовтесь до вчителя на побачення; вони роблять це не дуже охоче ,але ніколи не відмовляють і у визначений учителем час, поговоріть про свою дитину і тоді, напевно, зможете допомогти їй в чомусь і учитель також зверне більше уваги.

Пильно треба слідкувати за товаришами. Наші ще прадіди казали: „з ким поведешся, від того й наберешся". А другий мудрий вислів говорить: „Не питай його, хто він, а запитай, хто його друзі і зразу пізнаєш, хто він".

Але настає час, що дитина виростає, зовсім несподівано для оточення, а тим більше для батьків, що її щоденно бачать. Найкраще спостерігаємо цей ріст по одежі — все коротке та тісне, Слава Богові, отже росте. Але ріст дитини не й де прямою лінією вгору, а йде східцями: не росте, не росте ,а потім скакне і знову стоїть на тій самій мірі деякий час. Ці діти підлітки, що їх англійці називають тінейджер, — раптом з дітей стають майже дорослими і самі тоді не знають, що з ними робиться.

Вони починають дбати про себе.

У них виникає багато питань, які вони радо намагаються вияснювати в своєму товаристві. Але, як говорилося раніш, коли в хаті є зрозуміння між батьками та дитиною, то така дитина, вже підліток, старається розв'язати в хаті.

Нарешті вони самі спостерігають, що тіло їх змінюється, а разом погляд змінюється і тоді їм дуже важко. Мають бути тоді близько душею з батьками. У цей час батьки — родина мають дуже уміло заховуватись. Я вважаю, що зі всіх бажань дітей треба вибирати, що можна дозволити, а що заборонити. Тут знову таки, найголовнішу майже ролю відграє товариство. Старайтесь так, щоб ваша дитина, а тепер вже будемо казати донька чи син не боялись запросити в свою хату товаришів. Нехай і плиту поставлять ту, що вам по серцю зашкребе, але то не страшно. Зробіть їм і маленьке прийняття, ласкаво обійдіться з ними і весь цей гурток молоді радо буде бігти у вашу хату і ви свою дитину будете бачити, ваш син чи донька, забавляючись час-від-часу буде все у вас на очах. Хоче піти до кіно-підіть з ним. Хоче колись піти з товаришами пустіть тоді, коли знаєте, яку картину будуть дивитись, хто з товаришів іде, але мають йти на ранній сеанс і на певний час має бути вдома. Але не можна це дозволяти часто. Бійтеся отих шкільних частих танців, бо з них і починаються всякі біди. Я бачила книжку, яку приніс 13-літній хлопчик зі школи (учитель роздав в клясі всім). В книжці цій між іншим є, як заховуватись мають діти на першій зустрічі і чи потрібно поцілувати дівчину на першій зустрічі.

Нам українцям особливо важко в цьому світі, бо у нас велика різниця культури. В Європі у нас були одні вимоги і відповідне виховання, а тут, в Америці, зовсім інше життя, інший стандарт. Дитина між тим, що вчать батьки і бачить, що батьки вчать добре з дитинства і мають рацію у своїх вимогах, бо пройшли важким шляхом більшу частину свого життя, мають життєвий досвід, хочуть дітям допомогти запобігати помилки, які можуть трапитись. А діти в свою чергу мають рацію. Вони виховуються в оточенні анлійському, яке батьки мало знають, а в школі дітей вчать дивитись на життя зовсім іншими очима, як вчили і вчать в родині. Отож всі ці діти, в бурхливий свій вік опиняються в один час в такому стані — світ батьків і світ позадомашній у всій своїй ширині.

Я хочу ще наприкінці поділитись тими спостереженнями над близькими знайомими дітьми. Так у одних приятелів був, був хлопчик, та й виріс в парубійка, міряється до кожного в родині, радіє, що вищий за всіх, хоч зовсім молоденький. Помічають, що чимсь мучиться, бо до високого росту має ще щось бути та не знає що. Перш за все запустив чуприну. Боже милий, виглядає, як дикун. Цілими днями чеше чуприну та намочує, а вона не слухає. Сваряться в хаті — але вирішили гуртом, що це не є страшним, най так походить, цим не треба ще гризтись. Чудом таким переходив зиму, а в червні попросив доляра. Спитали, навіщо потребуєш, — відповів ,що хоче всій родині зробити приємність. Дали доляра. За годину прийшов гарно підстрижений, на людину знову став подібний. Спитали, чому цілу зиму проходив закудланий? Відповів, що всі хлопці мали таку зачіску у клясі і коли б він один підстригся був би „ЧІКЕН", а так був, як всі і мав спокій. Далі другий клопіт — збирає гроші на плиту з виттям „битл'сів". Купити-купив одну і один раз послухав і більше ні. Далі пішли вузькі штанці, черевики з гострими носами. Як подумати від цього немає шкоди ані хлопцеві, ані родині, бо зразу по школі сідає, кує — вчить лекції, виконує всі шкільні завдання та є на таблиці відмінників. До церкви біжить, охоче, на курси українознавства іде без нагадування, в хаті чемний. Віримо, що ці наші приятелі не матимуть і в майбутньому клопоту з сином.

Отож кінцевою метою батька та матері є виховати свою дитину так, щоб мала відповідне місце в суспільстві ,а разом залишилась би при своїй громаді і була б добрим українцем чи доброю українкою. Ніколи не можна забувати, що чужинець-приятель на праці ніколи не буде близьким приятелем в твоїй родині, дитина має це усвідомити і знати, що в майбутньому своє товариство знайде в своїй громаді при своїй церкві серед своїх людей.

В досягненні цього при вихованні наших дітей і допомагає нам наша церква, наша українська школа, наші молодечі організації, що готують до свят імпрези, забави, на яких буває наша молодь згуртована і ці бурхливі роки у підлітків і цей переходовий вік унормується у свій час. Що ж до релігійного виховання в родині, то релігійне виховання вдома має переводитись протягом всіх років, що дитина є у батьківському домі.

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

НА ГІРЦІ

Угорі зимове небо,
Під ногами свіжий сніг.
Значить, лижі брати треба
І летіти швидше всіх.

Не питайте, хто боїться,
Боягузів тут нема.
Помчимось, як блискавиця,
Бо на те ж і є зима.

М. Пригара.

КОМУ ДІСТАЛОСЬ ЗАЙЧЕНЯ

Дядько Стоїл приніс з лісу сіре зайчатко. Воно було таке маленьке, що його можна було легко сховати в шапці.

Діти бігали за мисливцем, їх радісні голоси було далеко чути: „Зайчатко! Зайчатко!"

Дядько Стоїл показав тільки вушка зайчатка, а потім запитав дітей, які юрмились навколо нього:

— Хочете побачити зайчатко?

— Хочемо! Хочемо! — відповіли діти.

Він зупинився і вийняв з шапки зайчатко, у якого була волога, тепла мордочка і довгі вуха. Діти ахнули — це було справжнє, живе зайчатко з вусиками. І враз усі крикнули:

— Дайте його мені! Мені дайте його!

Діти простягли руки, кричали, а двоє навіть упало.

Розсердився дядько Стоїл і сховав зайчатко.

— Діти, — сказав він, — зайчатко одне, а вас, як бачите, багато... Зайчатко треба розірвати на шматки, щоб кожний одержав по шматочку... Ви згодні?

Діти мовчали.

— Ну, згодні? — повторив дядько Стоїл.

— Ні, — відповіли діти.

— Тоді доведеться зайчатко дати одному з вас...

— Дайте його мені! Мені дайте! — закричали діти і простягли руки до мисливця.

Лише одна дівчинка стояла осторонь, дивилась світлими очима на шапку, в якій було заховано зайчатко, і мовчки зітхала. Дядько Стоїл помітив дівчинку і підійшов до неї.

— Як тебе звуть? — запитав він.

— Свєтла — одповіла дівчинка.

— Хочеш зайчатко?

— Хочу.

Не довго думаючи, дядько Стоїл вийняв зайчатко з шапки і дав його Свєтлі. Діти юрмились коло неї, з заздрістю дивились на зайчатко, якого Свєтла пригорнула до грудей.

Ніхто з дітей не міг збагнути, чому дядько Стоїл дав зайчатко Свєтлі. Тому він повернувся до всіх і сказав:

— Це нагорода за її скромність.

Діти почервоніли від сорому. А Свєтла віднесла зайчатко додому і дала йому капустяного листя.

Камен Калчев

ХИТРИЙ ПІВЕНЬ

КАЗКА

Півень, тріпочучи крилами, злетів на пліт і почав на все горло кукурікати. З сусіднього лісочка підкралася лисиця.

— День добрий! — гукнула вона. — Почула, як ти гарно кукурікаєш. Чудовий у тебе голос. Тільки одного не знаю, чи вмієш ти так співати, як співав твій батько.

— Як же співав мій батько?

— Він на одній нозі ходив по плоту і, заплющивши одне око, так гарно кукурікав, що й ну.

— І я зможу! — сказав півень, випрямився, заплющив око і почав кукурікати.

— А чи зможеш ти стояти на одній нозі і, заплющивши очі, співати?

— Зможу! — крикнув півень. Та тільки заплющив він очі, як лисиця підскочила і схопила його.

Понесла лисиця його в ліс і хотіла вже з'їсти, а він і каже:

— Твоя мати не так робила!

— А як же вона робила? — спитала лисиця.

— Схопивши півня, вона, перш ніж розірвати його, мала звичку співати.

— Я вся вдалася в матір! — промовила лисиця. Заплющивши очі, вона почала щось шепотіти.

Півень тільки цього й чекав: змахнув крилами, злетів і сів на дерево.

— Ось тобі й маєш, півень мене перехитрив, — облизавшись, промовила лисиця, зітхнула і голодна подалася в ліс.

Ангел Каралійчев
Переклад з болгарської
Л. Горячко.

ЗДОРОВИЙ НІС МІЖ ОЧИМА ТА ДВОЄ ВУХ ЗА ПЛЕЧИМА

Мама Катрусі накупила всяких олівців. І червоний олівець там був, і жовтий, і синій, навіть коричневий.

Сіла Катруся за стіл. Взялася малювати. Намалювала хатинку, трактора біля хатинки, а потім почала малювати Юрчика.

Юрчик дуже вредний: завжди дражниться. Стане серед двору і вигукує:

— Катерина гречку в'язала, Катерина правду казала, Катерину хлопці любили, в класі Катрі лоба набили... Отакенну нагнали гулю!

А ту гулю не хлопці в класі набили, а сама собі. Підмітала хату, стукнулась об стіл і набила. А все одно прикро, що Юрчик дражниться.

„От постривай, — думає Катруся. — Коли ти про мене таке кажеш, то я за це так намалюю тебе, що й сам себе не пізнаєш!"

Та й намалювала. Здоровий ніс між очима та двоє вух за плечима!

Ото щоб не дражнився!

Іван Сенченко

НЕВІДКЛАДНІ СПРАВИ

Що не день, то в мене й справа,
Невідкладна і цікава —
В мене ляля є чудова,
І потрібна їй обнова:
Гладдю, хрестиком і в строчку
Я їй вишила сорочку,
І сплела їй черевички,
І пошила дві спіднички,
Й фартушок рясний з перка-
[лю —
Приберу я нині лялю...
Сяють щастям в неї очі,
Мов подякувати хоче.

В. Гродська

ПЕКУЧИЙ ЦУКОР

Наш Федько вже дорослий. Раніше з бабунею гуляв, а тепер сам. Бабуню й близько не пускає.

— Я не маленький!

Бабуня тупцюється біля саду, а Федько в саду розгулює. Куди ж, бач, — нічого не боїться. Він може навіть з отими хлопцями подружити, що в школу ходять. Он про які цікаві речі вони говорять. Один каже:

— Гляньте, хтось залізо цукром потрусив.

— Та то ж іній, — каже другий.

— От і цукор.

— Ні, іній.

— Хоч і іній, а все одно солодший від цукру.

Посперечались хлопці та й побігли на вулицю. А Федько підійшов до металевої загорожі.

Бабуся перелякалася, коли почула жалібний плач онука. Кинулась до нього.

— Хто тебе зобидив, дитино?

— Пече... — репетував Федько.

— Що пече? — вжахнулася старенька.

— Цукор... за язика.

Ю. Збанацький

ЖАЛЬ, ТА НЕ ДУЖЕ; ПЛАКАЛА Б, ТА НЕ ХОЧЕТЬСЯ

Піймав Юрчик Синичку. Сидить вона в клітці. Чого тільки не придумав Юрчик, щоб їй не скучно було! І брязкотельцями клітку обвішав, і намистинками, і біленькими черепочками оздобив.

А Синичка — хоч ти їй що! Носа від черепочків верне, все в садок позира.

А в саду вже осінь. Дерева пожовкли. Мжичка мжичить. Вночі заморозок упав на землю і все вкрив срібним інеєм.

Дивиться на все це Синичка, очей не одірве від жовтого листя, від мжички, від паморозі.

Тоді Юрчик каже:

— Ну, чого ти така? Чого тобі треба? Чого ти хочеш? Куди пориваешся?

— У ліс! — крикнула Синичка.

— Та там же холодно: то вітер, то дощ, то мороз!

— Байдуже! Не хочу в клітці, хочу в ліс!

Зітхнув Юрчик. Одімкнув клітку, каже:

— Лети. Але ж глянь! Як тут у клітці гарно, як все виблискує! Хіба тобі не жаль ні цих намистинок, ні черепочків, ні блискіток? Хіба тобі не хочеться заплакати з жалю?

Випурхнула Синичка з клітки, сіла на гілочку, сказала:

— Жаль мені, та не дуже! Плакала б, та не хочеться!

І полетіла шукати своїх подружок-синичок.

І. Сенченко

Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине.
От де, люди, наша слава,
Слава України.

Т. Шевченко.

Печиво: На столі виложені на продаж паски. Зліва направо стоять пані: Д. Баєр — голова, д-ка М. Керніцька — секр., П. Бокшован і М. Пігач — гасподині, К. Завадюк і Р. Кіндрачук — референтки чайних прийнять.

ПРО КУЛІНАРНЕ МИСТЕЦТВО І ТРАДИЦІЇ

Саскатун, Саск.

Одною з добрих прикмет, якими українці визнаються — це є їхня гостинність, яку вони часто виявляють при всяких імпрезах, а спеціяльно під час святкувань великих торжеств, та родинних оказій. Урочистість наших релігійних свят може найбільше зберігається, тому що ми святкуємо традиційними звичаями. Бо нема інших народів, щоб мали такі прекрасні звичаї. Членки С.У.К. мають багато різних нагод продемонструвати свою особливу гостинність при улаштуванню бенкетів, храмових обідів та прийнять, які є дуже потрібні, бо при таких оказіях не раз відбуваються дуже важливі наради, цікаві і поучаючі доповіді і укладаються певні постанови для дальшого розгою нашої організаційної праці. Ми часто читаємо дописи в журналах, в газетах про подібні імпрези, які відбулися з добрими успіхами. Однак відбути гостинний бенкет чи прийняття потрібно не лише умілих провідниць, але і добрих господинь. І про такі господині я хочу оце бодай скромно описати.

Відділ ім. О. Кобилянської в Саскатуні улаштовує чайне прийняття і продаж українського печива два рази в рік, перед Різдвяними і Великодними святами.

Під час Різдвяного прийняття найголовнішим є продаж колачів. Наші труляші господині пані М. Пігач і пані П. Бокшован заздалегідь приготовляються до цієї продажі. Вони скликають членок до кухні в церковній авдиторії і там виробляють і печуть ці колачі.

Не раз є понад 100 штук і не вистарчає. При цих старших господинях вже багато молодших членок навчилися прекрасно випікати колачі. Під час продажі відбувається кількаразова демонстрація виробления колача із приготованого тіста. Демонстрацією цікавляться не лише наші молоді господині, але й не українки розбирають приписи, щоб дома практикувати такі вироби хліба, бо нема де правди діти, колач чи паска таки смачніша ніж звичайна буханка хліба. Така сама процедура провадиться з печенням пасок для Великодного чаю.

Зближаються Різдвяні Свята, як може українська родина святкувати Різдво Христове без Свят-Вечора? Як може відбутися Свята Вечеря без символічного колача посеред 12-ох традиційних страв? Тому варта, щоби членки в товариствах, де подібної праці не провадять, звернути увагу на цю господарську ділянку. По відділах є багато старших здібних і практикуючих господинь, яких треба попросити і заохотити, щоб вони своє знання в куховарстві передали і молодшим.

П. Хомин, реф.

УКРАЇНСЬКЕ ЖІНОЦТВО В ПРИНЦ РУПЕРТ, Б. К.

Від 1963 року існує в Принц Руперт (15,000 населення з того поверх 1,000 українців) „Український Клюб" членство клюбу складається без різниці релігійних чи політичних поглядів. Їх ціллю в першій мірі є задержати українську ідентичність та піднесення українського імені між співгорожанами.

Їх сили є ограничені але вони дістають загальну піддержку від своїх і від громадян міста. Кожного року беруть участь в міській параді і українській, за що одержують, як не першу нагороду то признання. Приготовляють щорічно українські традиційні великодні і різдвяні (7 січня) прийняття в найбільшій міській залі, куди запрошують не лише українців, але і членів міської управи та інших визначних осіб. При клюбі існує українська спортова дружина „Софтбал Тім" для старших і для молодих у віці від 14 до 18 літ „Юкраніян Поні Тім".

Клюб фінансує частину міського шпиталю. Призначив 300 дол. на потреби КУК — які буде платити ратами. Власником одного з найбільших ресторанів в місті „Ла Пагода" пан П. Мороз, був першим головою Українського Клюбу, тепер його директором і членом управи місцевого „Чеймберс ов Коммерс", в його ресторані працює біля 40 осіб і в певні дні тижня можна там замовляти українські страви.

Хочу звернути увагу, що біля половини родин середнього і молодшого віку є мішаного подружжя, провід находиться в їх руках а пануюча мова англійська. Я мала велику приємність познайомитися з панею Марією Габорою, одна з старших, живе там від 1924 року, в неї в хаті видніють кілька книжок і „Український Голос", пані Марія Рудий, була першою секретаркою клюбу та іншими. Познайомилася також з дружинами членів управи чужинецького походження з **дружиною** голови клюбу пані Т. Ярема, цьогорічна секретарка, — дружиною директора пані П. Мороз, — дружиною директора пані С. Максимишин (німецького походження), вона не лише хату, свого мужа, своїх двох синів прибрала в українські строї власного вишиття, вона здається закупила всі книжки з українки писані англійською мовою в книгарні в Саскатуні, а куховарською книжкою з традиційним великодним і різдвяним печивом з кольоровими образками, видання відділу Союзу Українок Канади в Ванкувері тішилася неначе дорогоцінним скарбом,

висловилася „аж тепер буду певна як приготовляти українські традиційні страви та як має виглядати печиво". Тому, що в журналі „Промінь" була стаття в англійській мові вона дала передплату на нього.

В північній частині нашої провінції по різних місцевостях нараховується поверх 5,000 українського походження, є поважне число подібних до пані Максимишин. Чи не варто б застановитися над тим, щоб дати поміч мішаним подружжям, або й тим українцям молодого покоління, які не говорять українською мовою, але прагне українського громадського руху?

Марія Богдан — Ванкувер, Б. К.

З ДІЯЛЬНОСТИ ВІДДІЛУ
Ґримсбі, Онт.

Заходами жін. т-ва відділу св. кн. Ольги, в день 27-го березня 1966 року, відбулася одна з чисельних імпрез „Вишивана вистава".

До комітету вистави входили: голова, пані Е. Степова, членами пані Д. Гончар, пані О. Гусак і добр. Метулинська. Цей комітет запросив пані Вахну з Торонта з музейними речами.

Пані Вахна є головою філії музею Союзу Українок в Торонто. Прибула вона в товаристві свого мужа д-ра Вахни, привізши з собою колекцію ляльок. Всіх ляльок було двадцять дві, що своїми народніми строями репрезентують всі частини України.

На прохання голови жін. т-ва, пані Е. Степової, наше жіноцтво постаралося про найкращі експонати українських вишивок: вишитих сорочок, суконок, обрусів на столи, серветок, вишитих подушок, рушників з надзвичайно мистецькими взірцями. Крім цього були тут ріжні ручні вироби з дерева, як: різблені скриньки, тарелі, рамці, український інструмент бандура, чудові писанки та багато інших, прекрасних речей, між якими була рідкісна річ, українська прядка змайстрована п. Д. Шуверою.

По полудні, заля при церкві була заповнена цікавими глядачами. Особливе зацікавлення виявляли присутні до чудових ляльок в українських строях. Пані Вахна подавала інформації про кожний стрій.

Після оглядань вистави, шановний гість д-р Вахна, висвітлив звуко-кольоровий фільм „Скарби України". Фільм зробив приємне враження на

З виставки вишивок. Зліва направо пані: д-ка Н. Метулинська, Е. Степова, Е. Вахна — голова філії мистецтва в Торонто, Д. Ганчар і О. Гусак.

присутніх, бо тут вже ми побачили не тільки українське мистецтво, але й звичаї нашого народу. Після висвітлення фільму відбулося чайне прийняття, на якому присутні ділилися своїми враженнями з вистави й фільму.

Незадовго, після цієї імпрези, жіноче т-во знову влаштувало 28-го травня 1966 року, в церковній залі, „Вишивані вечорниці". На вечорницях був „контест" вишиваних суконок. Для цього було визначено три гарних нагороди, з української кераміки.

Біля 8-ої години вечора, залю почали заповнювати наше громадянство. Більшість присутніх красувалося того вечора вишивками. Навіть деякі чоловіки були одягнені у вишиваних сорочках, або вишитих краватках.

В контесті взяло участь одинадцять пань, в тому числі дві панни. Під звуки оркестри, контестантки одна за одною, обійшли, декілька разів залю, щоб показати себе присутнім і одержати признання. Перше місце одержала, учениця рідної школи, панночка Ірця Петрак, друге добр. Метулинська і третє пані С. Дацьків. Після одержання нагород, присутні зійшли до буфету, де було приготовано смачну перекуску, під керівництвом нашої господині пані К. Кузь, а потім відбулася забава, на якій приграваля оркестра.

Н. Метулинська, секр.

З ДІЯЛЬНОСТИ У БРЕНТФОРДІ, ОНТ.

В червні відбулось у нас Свято Батька. Жіноче т-во приготовило обід.

Програмою свята керувала пані Марія Іванець. При обіді піднесено тост до королевої і за здоровя батьків. Привітальне слово батькам виголосив сумківець Б. Осьмак. Відбулась коротка концертова програма під управою п. Вол. Шурепи і п. Леся Костюка. Доповідь з нагоди Свята Батька виголосив Всеч. Прот. Й. Тріска. В концертових точках виступали діти української і недільної шкіл. Сумківці та учні обидвох шкіл обрали своїм батьком Всеч. о. Тріску. Подяку від батьків зложив п. Теодор Іванець. Кінцеве слово сказав сумківець Т. Іванець.

В суботу 27-го вересня пополудні, гарне число приятелів пані Марії Яремій поїхало на її фарму до Вилсонвилі, щоб привітати іменинницю з днем її 85-ліття. Погода була чудова, тепла. Коло хати цвіли різні квіти з цілого світу і сад з овочами. Привезли ми свою власну вечерю. Страви поблагословив Всеч. о. Тріска. Прийняття відбулось в саду, біля розложеного там стола. Вітали пані Яремій з днем уродин: Всеч. о. Тріска від всіх учасників і приявних приятелів, а від жіноцтва зложила привіт пані М. Іванець та вручила пані Яремій подарунки, яка зворушена увагою і сердечним теплом членок відділу та приятелів, зложила подяку.

Щороку наш відділ улаштовує День Українського Студента і Свято Книжки. Наш відділ вручує дарунок для абсольвента чи абсольвентки в осягненні певної професії. Цього року професію медичної доглядачки (норси) осягнула Орися Шалей, доня нашої членки Анни і бл. п. І. Шалея. З тієї нагоди мати Орисі пані Анна Шалей гостила бенкетом своїх

приятелів, радіючи досягненнями доньки. По закінченні студій Орися Шалей працювала кілька тижнів в рідному місці в шпиталі Брентфорді, а тепер переведено її до праці в шпиталі в Лондоні, Онт.

По вечері, пані М. Іванець, голова жін. т-ва зложила привіт Орисі Шалей та вручила їй на памятку гарний подарунок. Орисі, в її почесній праці бажаємо успіхів.

М. Іванець.

ЗВІТ НАДЗІРНОЇ РАДИ МОЛОДШОГО ВІДДІЛУ СУМК

при Катедрі Св. Івана в Едмонтоні

Цей рік пройшов скоро. Вимоги наложені на членів Молодшого Відділу СУМК-у були рясні та часто трудні. Але, з солідною підтримкою індивідуальних членів, Отця духовника, і Надзірної Ради ця група поширрвала свій розвиток фізично, морально і культурно.

Членки Надзірної Ради відносилися дуже щиро до своїх обов'язків. Праця була розпределена так, щоб кожна членка робила те, що найближче до її серця, так, що жодна не була переобтяжена.

Моя праця почалася в липні з укладанням та опрацюванням програми на цілий рік. У серпні з допомогою пані А. Особи, на сімох сходинах ми давали лекції інструкторок для плетення з тростини.

Проєкти, над якими ми працювали можна розподілити на п'ять категорій:

1. Релігійне виховання давав нам Всеч. Прот. Д. Лучак. По за те він висвітлював діяпозитиви, показуючи чин „Хрещення". Сумківці ставили дуже цікаві питання на цю тему. На „День Матері", Сумківці тримали свічки під час Молебня за здоров'я матерів.

2. Культурна ділянка праці була одна з найцікавіших для інструкторів і для сумківців. З хоровим співом під диригентурою пана Р. Солтикевича, сумківці виступали: на офіційному отворенні авдиторії, на радіопередачі, на телебаченні, на спільно-свяченій вечері, на музичному фестивалі, на спільно-свяченому обіді, на чайному прийнятті та ходили колядувати. Під проводом пані В. Славутич і прот. Лучака виступали з п'єсою, „Як дзвенить дзвін", на 18-го січня. Хлопців, різьбарства вчив пан Іван Мельничук. Плетення кошиків з тростини вчили пані: Н. Боднар, І. Дженис, К. Єринюк, Р. Карп'як, М. Лазарук, А. Особа, Н. Фарина і панна І. Скуба. Перед Великодними святами пані Н. Фарина при допомозі інших членок жіночого товариства вчила сумківців писати писанки. Цього року пані: О. Семчук і К. Гуцуляк вчила дівчат різних сцібів українського вишиття.

3. У науковій частині праці проф. Я. Славутич три рази читав доповідь на тему „Історія України". На тему „Українське мистецтво" промовляла пані О. Семчук. Того самого вечора вона перевела сумківців через музей, розказуючи про вбрання, кольори, вишивки, мистецтво та про речі, які находяться в музеї.

Пані Славка Купченко зорганізувала й перевела дебати на чотири теми. 20 сумківців брали участь у цих дискусіях. Надзірна Рада уважає що дебати потрібні в нашій праці, бо це є одинокий спосіб, яким ми можемо заставити молодих людей думати та й висловлювати свої думки.

4. Здобування фінансів: продаж шоколядок, провадження бутки під час базару, забави, з кіна, членські вкладки, і чайні прийняття.

5. Соціяльні підприємства: Сумківці мали дві забави, які перевели Іванна Скуба, Йоанна Пелех, Іван Купченко і Денис Івасюк. Мали троє спортових сходин і спортові змагання. Одної суботи пан Іван Кар'пяк висвітлював фільм. Під час цього, сумківці продавали кукурудзу і солодки напої. Щоб сумківці на сходинах голодом не морити, панні: С. Магус і О. Сулима подавали перекуску.

Протягом року 43 членів сходились 36 разів. Всі виклади, дебати і засідання відбувалися в українській мові. Всі члени СУМК-у по черзі на призначену п'ятницю переказували жарти, поеми, повісті, перекази або байки в українській мові.

Сумківці мали вибраних осіб, які виконували різні обов'язки: репрезентували відділ з'їзді, дописували до журнала, входили до комітетів активности.

Закінчення річної праці відбулося, 29-го травня, 1966 р. на чайному прийнятті, 14 членів перейшло до старшого відділу. У цей день на визначному місці були розложені на столах ручні праці: писанки, різьба рамки, кошики з тростини, вишивання та сумківський журнал. До журнала сумківці подавали свої дописі, які пані Віра Славутич редагувала, а пані Розалія Карп'як друкувала на матрицях.

Цьогорічна праця була, різноманітна та задоволяюча.

Іванна Дженис, керівниця Надзірної Ради Молодшого відділу СУМК.

СВЯТО КНИЖКИ

Відділ ім. Княгині Ольги у Вінніпегу

В залі Собору св. Покрови 30 жовтня відбулося подвійне свято — Свято Книжки та вшанування пам'яти Івана Франка.

Вступне слово сказала пані М. Сеніцька, яким відкрила свято. Надзвичайно цінний реферат прочитала учителька української школи пані Г. Матвіїв. Майстерно опрацьований зміст реферату представляв цінність друкованого слова, та життєвий шлях письменника Івана Франка і велич його творчости. По мистецьки виконана рецитація пані М. Зайцевою поеми „Каменярі" І. Франка, зачарувала публику. Перед очима присутніх змалювалась жива картина мужніх каменярів, які не випускаючи молота з рук, прямують до мети.

Церковний хор під проводом п. Я. Каптія проспівав „Хваліте ім'я Господнє" та „Ой колись була розкіш воля". В програмі брали участь молоді СУМК-івки. Анна Лугова відіграла на скрипці — „Дивлюсь я на небо" та „Чорні брови", Галя Онуфрейчук проспівала дві пісні — „Ой в полі могила" та „Утоптала стежечку через яр", акомпаніював пан С. Синайко .Пан П. М. Москаль на акордіоні відіграв дві класичні речі „Маямі біч" і „Сейбер танець". Анна Чайковська відіграла на піяно „Стоїть якір", „Чабан" і „Де Дніпро наш котить хвилі".

Жіночий хор під керівництвом пані О. Мельник проспівав дві пісні „Київські ночі" та „Спускайся вечіроньку". Програмою керувала голова освіт. комітету добр. Н. Стус. Технічну обслугу подав голова громади пан М. Кушнірик. Виставкою книжок, з нашої Соборної бібліотеки, зайнялись пані: М. Луценків, К. Боднарчук і Прихожко. Кінцеве слово сказав о. І. Стус. Ціла програма перейшла святково-величаво, кожну точку виконано з відчуттям мистецтва. Закінчили свято проспівавши гімни „Ще не вмерла Україна" і „Боже щасти".

Анна Шевель

З ВІДВІДИН ГОЛОВИ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

Два сусідні відділи Союзу Українок Канади — св. Ольги у Вегревил і Лесі Українки у Січ Коломия, Альберті зійшлись разом в Українськім Народнім Домі у Вегревилі на офіціяльну візиту голови Союзу, пані Анни Токарик — 29 вересня, 1966 р.

Пані Токарик приїхала в товаристві пань з Едмонтону — П. Сліпчук, головою пров. екзекутиви Союзу Українок в Альберті, К. Засейбіда — головою відділу при Катедрі і колишнього головою відділу у Вегревил та М. Будник. При вступі до залі голова пані М. Касіян провела певну церемонію привітань голови Союзу та гостей. Предсідницею вечора була пані К. Семенюк, а пані П. Сліпчук представила присутнім голову Союзу пані Анну Токарик.

У своїй обширній промові до членок, пані Токарик говорила про первісні початки, нашої громадської праці у звязку з 75-літтям українського поселення, про наші досягнення як першої української еміграції в цій країні та що наші членки були першими плугатирями на громадській ниві. Поділилась наша гостя і своїми враженнями з подорожі по Україні.

Подяку за відвідини і промову зложила голові Союзу пані Б. Юніят від відділу у Вегревил, а пані Н. Харук від відділу в Січ Коломия. Оцінюючи трудну працю у подорожуванні, членки обидвох відділів вручили їй скромний дарунок. Кінцеве слово сказав місцевий парох, Всеч. о. М. Крищук. Відбулось також чайне прийняття та зустріч членства з провідницею своєї організації, головою Союзу Українок Канади пані А. Токарик. З нагоди відвідин, обидва відділи зложили $30.00 на орган. фонд Союзу Українок і $15.00 на прес. фонд „Променя".

Олена Мельничук, кор. секр.

З ДІЯЛЬНОСТИ ВІДДІЛУ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ, ВІННІПЕҐ

Жіноче товариство ім. Лесі Українки при Катедрі Пресвятої Трійці у Вінніпезі виконує обширну працю. Подаємо дещо з головнішої нашої діяльности.

Концерт української школи і садка

З початком місяця березня 1966 р., заходом учнів української школи, садочка під проводом учителів, відбувся дуже гарний концерт, в якім число учнів було около 125. Цією школою опікується жіноче товариство.

З гостини голови Союзу у Вегревилі — зліва направо: Н. Харук — голова відділу у Січ — Коломия, М. Касіян, голова у Вегревилі, А. Токарик — голова Союзу, К. Засійбіда і П. Сліпчук.

Весняне чайне прийняття відбулось у Вербну неділю, 3-го квітня. Імпрезу відкрив адвокат Сергій Радчук. Конвінерками були пані: Марія Карасевич й Анна Процюк. Відбулась продаж писанок, домашнього печива й розігравка.

Наш відділ співпрацює з льокальним відділом Комітету Українок Канади, та бере активну участь в ріжних ділянках праці Комітету. Минулої весни наше товариство зорганізувало між своїми членками поважну групу, яка причинилась до успішної збірки під час „Тег Дей" (Tag Day), кампанії КУК на інвалідів.

Заходом членок відділу було улаштовано прийняття для старших горожан в однім із міських домів "Day Centres". Програма була соціяльного характеру, складаючись з перекуски, концертових та інших розвагових точок.

З приводу перерви діяльности праці відділу на літні вакації, членки т-ва відбули гостинний вечір в ресторані. Вечір мав соціяльний характер, що так дуже важливий у нашій завжди інтенсивній праці.

При кінці місяця липня, т-во приготовило й видало поминальний обід з приводу похорону бл. п. Прот. о. Томи Ковалишина, голови Консисторії УГПЦ в Канаді.

З місяцем вереснем почався осінній сезон діяльности товариства. Освітний комітет при відділі відновив працю. Учасниці освітніх сходин заслухали репортаж з подорожі пані А. Василюк, яка з донькою минулої весни їздила на Україну, відвідуючи родину. Пані Василюк подала свої завваги і спостереження змін від часу її виїзду з України.

Н 26-го вересня відбувся врочистий перехід членів молодшого відділу СУМК до старшого. Програма почалась Богослуженням, продовжувалась спільним обідом, а закінчувалась святочною програмою. 18 членів перейшло до старшого відділу.

Осінне чайне прийняття відбулось на 16-го жовтня в катедральній авдиторії. Д-р І. Тарнавецька відкрила імпрезу. Конвінерками були пані: Оля Філь, Галина Богонос та Анна Назаревич. Сприятлива погода і дружній настрій причинилися до успіху імпрези.

Цікаву інформативну доповідь на тему, „Дещо з домашньої політики", виголосив д-р Ізидор Глинка в середу на 19-го жовтня.

Відбулось величаве Свято Книжки спільними силами самостійницьких організацій при громаді. Наукову доповідь виголосив професор славістики при Манітобському університеті, І. Розумний.

Є. Білич,
прес. референтка.

З ЮВІЛЕЮ НА ПРЕСУ

В суботу, 24 вересня приятелі п-ва С. і М. Драганів в Монтреалі відмітили 15-ліття їх супружого життя. Ініціяторами прийняття були пані: Олянська, Шук і Самолюк. Після молитви п. П. Филипчук привітав ювілятів в імені зібраних, „тостом" і відспіванням многоліття завершено привітання. Після того П. Филипчук вручив п-ву Драганам дарунок від усіх присутніх. Слідували привіти також від родичів, і дітей п-ва Драганів.

Родина п-ва Драганів є активними і жертвенними членами Соборової громади св. Софії у м. Монтреал, а пані С. Драган працьовитою господинею у жіночому товаристві ім. „Ганни Барвінок" та разом з своїм чоловіком добре виховує четверо діточок в рідній культурі і мові, хоч сама пані С. Драган народжена і вихована у Монтреалі. Під час цієї милої вечірки на заклик голови жіночого т-ва ім. „Ганни Барвінок" пані Олі Бурак переведено збірку призначену на видавничий фонд журнала „Промінь", яка принесла суму $23.00.

В надзвичайно милій атмосфері в гуторці, серед пісень та гри на акордіоні паном І. Олянським скоро зійшов вечір. На закінчення цієї родинної події п. Михайло Драган подякував всім за вияв щирого ставлення до їхньої родини і за влаштування милої несподіванки.

Б. Ф.

ВЕЛИКИЙ ПОХОРОН АНАСТАСІЇ ЧУМАК

Членкині осередку Союзу Українок при Катедрі св. Володимира в Торонто з сумом та великим жалем зустріли вістку, що вночі з 22-го на 23-го вересня ц. р. зупинилось серце нашої заслуженої, довголітньої членкині Анастасії Чумак. Світлий спогад залишила по собі Покійна.

Всю свою молодість та старші роки, аж до останніх днів працювала для свого народу на всіх його ділянках.

Так клюб української студіюючої молоді при Торонтонському університеті, де українська молодь може збиратись та культурно проводити свій вільний час, був зорганізований лише завдяки Покійної Анастасії.

Тлінні останки покійної спочили в похоронному заведенні п. Заліщука при вул. Спадайна в Торонто. Панахиди відправляли прот. Ю. Ференців, прот. Д. Фотій та прот. П. Самець в суботу 24-го вересня, у неділю 25 та раненько 26 в понеділок при переповненій залі рідних та приятелів. Хор співав під керівництвом п. Семченка. Після третьої Панахиди, в понеділок тіло Покійної перевезли до православної катедри св. Володимира і востанне, після Заупокійної Служби Божої попрощав в далеку дорогу Покійну Прот. Митр. Д. Фотій. Попрощали також всі рідні та друзі і попровадили в останню дорогу на цвинтар „Проспект" вул. Еглінтон у Торонто.

Присутні в катедрі на заупокійній Службі Божій, поїхали довгою валкою віддати пошану Покійній на місці спочинку на цвинтарі. Над могилою Покійної промовляв Прот. Ю. Ференців, від жіноцтва нашої громади та від наших шкіл промовляла добр. М. Фотій, від відділу Союзу Українок при Катедрі — голова відділу п. Божик та ніші.

З цвинтаря учасники повернулись до Катедри на поминальний обід, який приготовили членкині відділу Союзу при Катедрі. Під час обіду промовляв про Покійну добрим словом Прот. П. Самець, та багато інших було промовців, як від родини так і від приятелів.

Під час всіх цих жалібних днів на

Анастасія Чумак

прохання родини та приятелів переводилась збірка на нев'янучий вінок для Покійної, замість квітів. За дорученням всіх, переводила цю збірку наша довголітня членкиня Союзу Українок ім. св. Ольги при Катедрі св. Володимира, близька приятелька Покійної Анастасії — пані А. Бойко.

Висліди збірки: Родина Чепесюки (донька з мужем) — 500 дол. Дружина Покійної — пан Чумак — 100 дол., син Покійної Володимир з дружиною Марією — 100 дол., родина доньки Покійної — Ковбей Ганна та Антін — 100 дол., брат д-р Чепесюка — М. Чепесюк — 25 дол., сестра д-р Чепесюка — П. Порк — 15 дол.

Разом родина зібрала — 840 дол. та приятелі зібрали разом — 178 дол.

Отже ця збірка принесла $1,028. Зібрана ця сума 1,028 дол. призначена на Колегію св. Андрея у Вінніпегу.

Крім того родина д-ра Чепесюка, з дружиною — донькою Покійної, пожертвували 20 дол. на журнал жіночий „Промінь".

Спи, дорога наша членкиня Анастасія, а ми будемо згадувати Тебе в своїх молитвах до Всевишнього.

Л. Килимник

Анна Рубас

З ПОХОРОНУ АННИ РУБАС

По тритижневій недузі упокоїлась у власнім домі в Монтреалі 8-го червня ц. р. бл. п. Анна Рубас. Походила з села Довжонки, повіт Тернопіль. До Канади приїхала 1929 року, спочатку до Саскатуну, до своїх сельчан Стоїків. З дому писалась Анна Волянська. Того ж року вийшла заміж за Василя Рубаса, також сельчана і по кількох роках переїхала з родиною до Монтреалу. Тут вона належала до Собору св. Софії.

На похорон Покійної з'їхалась родина і односельчани з Америки з Торонта. В похороннім заведенні через три вечорі відправляв Панахиди Всеч. о. С. Симчич, а похоронну Службу Божу відправляв о. С. Симчич в Соборі св. Софії. Бл. п. Анна Рубас спочила на Меморіял цвинтарі.

По закінченні похоронних ритуалів, чоловік Покійної п. Рубас зарядив для учасників похорону прийняття з невеличкою програмою. На цім обіді промовляли: пані Михайлина Нема, яка висловила співчуття родині і друзям з приводу утрати дорогої людини і щоб зложити в її память невянучий вінок, закликала до пожертв на прес фонд жіночих журналів. На прес. фонд „Променя" зложено 18 дол. Покійну прощав Франко Худоба, який приїхав з Торонта з сестрою і дочкою. Бл. п. Анна Рубас прожила 57 років. Залишила вона у глибокім смутку свого чоловіка Василя, дочку Галину, багато родини в Україні та Америці, приятелів і знайомих.

Чоловікові Покійної Василеві Рубасові і донці Галі висловлюємо глибоке співчуття в їх горі. **М. Н.**

З ПОДОРОЖІ ПО РІДНОМУ КРАЮ

Гемилтон, Онт.

12 вересня відділ ім. Лесі Українки мав місячні збори, а після зборів голова пані Кінар попросила пань до стола і привітала пані Довбету.

Пані Довбета повернулась з подорожі по Україні. Пані Довбета подякувала пані Кінар і членкам за так щиру і приємну несподіванку та за корсаж, який відділ вислав для пані Довбети перед виїздом.

Пані Довбета поділилась своїми враженнями із подорожі по Україні, а особиста стріча із рідними і як приходилось прощатись з ними.

Пані Кінар вручила подарунок пані Довбеті від відділу.

З цієї нагоди була переведена збірка, з якої призначено десять долярів на журнал „Промінь".

Пані подали каву, а пані Довбета проспівала кілька пісень, яких навчилась на Україні.

Анна Кіт

З ДІЯЛЬНОСТИ ВІДДІЛУ ІМ. ОЛЕНИ ПЧІЛКИ В НОРТ БЕТЛФОРД, САСК.

Свято Книжки

Заходом відділу ім. Олени Пчілки в Норт Бетлфорд, Саск., відбулося Свято Книжки в неділю 2-го жовтня в церковній залі. По Богослуженні в церкві і смачній перекусці в залі під церквою, що її приготовило жіноцтво, почалась програма свята відкриттям і вступним словом голови відділу пані Катерини Друль.

Доповідь виголосив парох Всеч. о. С. Зузак, який переповів історію книжки та її значення для людства в давнині й тепер. На прикінці своєї доповіді зробив заклик до присутніх, щоб в цьому зимовому сезоні українське громадянство присвятило більше часу на читання добрих книжок та преси.

Після доповіді, всі учасники свята відспівали кілька народніх пісень. Голова Відділу подякувала отцеві за доповідь, як рівнож всім учасникам свята за участь.

Збірку з перекуски в сумі $22.00 призначено на прес. фонд „Променя".

З нагоди Свята Книжки наш відділ постановив купити цього року книжок у вартості $50.00 на побільшення своєї бібліотеки, що приміщується в церковній залі.

День Подяки і День Української Молоді

В неділю 16-го жовтня відбулось дві імпрези, що їх сполучено разом — День Подяки і День Української Молоді.

Ці імпрези почались Службою Божою, що її відправив о. С. Зузак. Під час Богослуження всю обслугу в церкві, як обслугу священика, стояння зі свічками, ходження з тацою виконувала виключно молодь.

По закінченні св. Літургії відбувся вдячний Молебень і благословення плодів, городу та саду. Опісля запрошено всіх, а зокрема всю українську молодь, яка перебуває в Норт Бетлфорді на ріжних роботах і також студіюючу молодь до церковної залі на приготовану перекуску. Столи були святочно прибрані колоссям збіжжа та овочами. Після перекуски пані Маліцька — освітня референтка, привітала молодь, та представила індивідуально кожного старшому громадянству.

Пан Петро Семко — бувший учитель, виголосив до молоді дуже добру доповідь, в якій згадав про 75-річчя поселення українців в Канаді, розповів про початки піонерського життя, та підкреслив, що ми сьогодня, як українці повинні бути горді нашими здобутками на всіх ділянках життя.

Промовляв також о. С. Зузак, який у своїм слові висловив свою радість, що в Норт Бетлфорд так багато є української молоді, та просив, щоб вони і надалі так приходили до церкви, включались в організацію С.У.М.К. та спільно працювали для добра української спільноти.

Після промов всі присутні відспівали кілька народніх пісень. На закінчення п-ні Маліцька подякувала молоді за їх участь.

Від молоді п. Е. Кусий, молодий учитель, подякував бесідникам за їх повчаючі промови, жінкам за перекуску та за зарядження цього свята.

Цими імпрезами наш відділ започаткував новий сезон своєї діяльности з новими надіями в кращу перспективу майбутнього.

Галя Зузак,
референтка „Променя".

ПАМ'ЯТІ ВАСИЛЯ МИСЛЮКА

Лашин, Квебек.

Дня 4 липня 1966 р. на 59 році життя несподівано помер Василь Мислюк. Покійний народився 9 січня 1902 року на Буковині в селі Мамаївці. Приїхав до Канади з дружиною Оленою, яка 3 роки тому відійшла у вічність і за якою покійний дуже тужив. Похоронили покійного на цвинтарі церкви св. Юрія у Лашинах 7 липня 1966 р. Похоронний обряд відслужив о. митр. К. Квасницький. Поминки відбулися у церковній залі, де зібралося багато приятелів і знайомих. Під час поминок о. митр. К. Квасницький закликав до збірки на розбудову нашої преси з чого уділено на журнал „Промінь" 10 дол.

Бл. памяті Василь Мислюк залишив у глибокому смутку сина і брата Юрія. Нехай канадійська земля буде Йому легкою. **В. Демосюк**

Гуртова світлина з відвідин голови Союзу А. Токарик відділу ім. Л. Українки у Едмонтоні. (Допис був поміщений в ч. 11).

ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО

Різдвяні пампушки

2 коверті дріжджів, ½ горнятка літеплого молока, 1 ложка цукру, 3 цілі яйці, 6 жовтків, ¾ горнятка цукру, ½ горнятка топленого масла, 1 ложечка ванілії, терта шкірка одної маранчі, 1 ложечка солі, ½ горнятка солодкої сметанки, 1 келішок руму, 4 горнятки теплої муки (приблизно).

Розмочити дріжджі в молоці і додати ложку цукру. Відставити, щоб підросли. Вбити яйця і жовтки на піну. Додавати цукор цалими частками і вбивати. Домішати топлене масло і разом вбивати. Додати дріжджі і решту складників крім муки і добре разом вимішати. Замісити мукою. Тісто має бути вільне. Добре вимісити і накрити і дати до теплого місця, щоб тісто підросло. Коли тісто виросте, помісити і знов відставити в тепле місце. Коли виросте, виложити на стільницю, посипану мукою, розтачати на малий палець грубости і викраяти склянкою малі паляничкі. Трохи розтягнути паляничку і на кожну накладати мармеляди, вареної рожі, приготованого маку або іншого варення. Зліпити береги докупи. Складати готові пампушки на підсипану мукою стільницю, прикрити і дозволити підрости. Смажити в кипячім смальці, обертаючи їх тільки раз. До смальцю дати кільце обібраної сирої картоплі, щоб тісто не втягало товщу. Вийняти з товщу і класти пампушки на папір. Посипати пампушки цукром, змішаним з цинамоном.

Сирівка з яблук і ананасу

Потрібно:

½ ф. яблук, 1 мала пушка ананасу, 1½ цитрини, ½ грейпфрута, 3 ложки брунатного цукру.

Яблука сполокати й покраяти в пасочки. Додати ананасу й соку з цитрини. Грейпфрут перекроїти на половину і спеціяльним ножем вийняти мякіш. Вимішати з масою і пересипати брунатним цукром.

Ладити на кілька годин перед поданням і застудити в холодільні.

Морква зі сметаною

Потрібно на 4-6 осіб:

4 великі моркви, 3 ложки сметани, 1 ложочка муки, 1 ложочка масла, 1 зубок часнику.

Почистити моркву і покроїти в тонкі кружальця. Вложити до ринки, влити трохи води і масло ,посолити і варити аж змякне. Окремо розколотити у сметані дрібку муки і залити моркву, нехай раз закипить. Коли хтось любить часник ,може додати розтертий під кінець.

Студенець із риби

Потрібно:

2-3 ф. риби (короп або щука), городина (2 моркви, 2 петрушки, 3 цибулі, салєра), англійський перець, пів цитрини, 1 твердо зварене яйце, зелена петрушка.

Обчищену рибу насолити на ніч. Рано сполокати її, покроїти у дзвінки і вложити до посудини. Окремо зварити вивар із городини, посолити і залити ним рибу. Варити на легкому вогні, доки риба не буде мяка. Потім вибрати її, смак ще поварити разом із головою, яку залишаємо. Коли риба прохолоне, обібрати мясо з грубших остей і вкладати до посудини, якої дно виложене вареною морковцею, краяною у звіздки, кружальцями твердо звареного яйця, скибками цитрини без шкірки й кількома листками зеленої петрушки. Вивар перецідити через білу платинку. Коли вся риба вже виложена, залити її виваром із риби. Коли прохолоне, вставити до ледничкі. Перед поданням обвинути посудину стиркою, замоченою в гарячій воді, тоді студенець легко відстає. Вивернути на тарілку.

Листкуючі роґальки і краянці

1 коверта дріжджів, 2 горнятки молока, 2 ложки цукру, ½ фунта масла, ½ горнятка муки, 2 жовтки, ½ ложечки солі.

Намочити дріжджі в літеплім (праженім) молоці ,додати цукор і лишити, щоб дріжджі розмокли. Перетерти масло з мукою, уформити розплескану паляницю і дати до холодільника. До дріжджів дати жовтки, сіль і стільки муки, щоб замісити мяке тісто. Лишити тісто, щоб трохи підросло, відтак дати до холодільника щоб добре захолодилося. Виложити тісто на стільницю, посипану мукою, і розкачати паляницю на ¾ цаля грубости. Розплескати захолоджене масло, покласти на середину паляниці, боки тіста зложити поверх масла у формі коверти і качати в один бік від себе. Знов зложити тісто в такий самий спосіб і качати на тонко від себе. Зложити тісто в коверту, накрити чистою стиркою і дозволити відлежатися пів години. Повторити те саме і позволити тісту відлежатися. Так робити 4 рази.

З цього тіста можна викраювати коржики. Класти їх на бляху з рідка і дозволити вирости. Помастити яйцем і пекти в мірно теплій печі. Паляничкі можна начиняти, чим хто хоче, хай добре підростуть і тоді пекти.

На роґальки розкачати тісто на велику паляницю, покраяти на квадратики або трикутники. Покласти на один кінець квадратика або трикутник бажану начинку і звинути в формі роґалька. Класти рідко на бляху. Коли добре підростуть, посмарувати яйцем і пекти.

На краянці розкачати тісто тонко, покрити половину тіста меленими горіхами, змішаними з цукром, цинамоном і родзинками, заложити другу частину тіста і розкачати на чверть цаля грубости. Звинути у валок і покраяти гарячим ножем на пів цалеві краянці. Покласти краянці рідко на бляху, накрити і як підростуть пекти в мірнім теплі.

Не печений сирник

2 горнятка „гриям" тісточок кришок, ⅓ горнятка топленого масла, ¼ горнятка цукрового порошку (айсінґ), 2 ложки звичайної джелятини, ¼ горнятка зимної води, 4 яйця, окремо жовтки і білки, ⅔ горнятка рідкої сметани, ½ горнятка цукру, 2 горнят перетерного свіжого сира „крім котедж", ½ ложечки соли, 1 ложечку ванілії, сок і тертої шкірки з 1 цитрини, ½ горнятка густої сметани.

Змішати кришки, масло і цукор і приплескати спід і боки глибокої подовгастої посудини на сирник кришками і прохолодити. Можна відложити малу кількість кришок на бік. Розмочити джелятину у воді. Розбити жовтки; додати джелятину, сметану і цукор. Мішати і приварити кілька хвилин, щоб згусло. Взяти з кухні, додати сир, сіль, ванілію, сок і шкірку з цитрини і прохолодити. Вибити білки на густо; також сметану на густо. Вмішати уважно до сира і вилляти в посудину. Посипати зверха кришками. Прохолодити кілька годин перед поданням на стіл.

— — — — —

Чи ви вже вислали передплату на „Промінь" на 1967 р.? Коли ні, зробіть це тепер. Заощадите нам праці і видатків на пригадку.

ПРИ ПРАЦІ ДЛЯ ЖУРНАЛА

Жіноче т-во Доньки України у Винярд, Саск. улаштувало вечір присвячений вшануванні книжки, на якій проведено збірку на журнал „Промінь". Зложили по 1 долярові такі пані: Антося Добровольська, Текля Кравчук, Віра Сеньків, Софія Пилипів, Катерина Лисак, Соня Пилипів, Марія Мочульська,, Марія Поліщук, пані Двірничук, Марія Анака, Софія Кушнірук і пані Дмитрів — разом $12.00.

За відділ **Софія Кушнірик.**

———x———

Відділ ім. Доньки України в Реджайні, Саск. улаштував Свято Книжки і частину доходу з свята в сумі $10.00 пересилаємо на пресовий фонд „Променя" з побажаннями дальшої корисної праці.

За відділ **Пасека,** секр.

———x———

На фінансову піддержку нашого журнала „Промінь" пересилаємо Вам $10.00 на пресовий фонд. Бажаємо Вам нейкращих успіхів на майбутнє.

За відділ ім. св. Ольги у Вернон, Б. К.,

А. Висота, секр.

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД

З нагоди 15-го ювілею подружжа С. і М. Драганів — Монтреал, збірку переслала М. Филипчук 23.00
Відділ ім. О. Пчілки — Норт Бетлфорд зі свята Книжки 22.00
Пані Зоня Крипякевич — Давфин 20.00
З похорону бл. п. Анастасії Чумак — Торонто, родина зложила 18.50
Відділ ім. княгині Ольги — Вегревил 15.00
З похорону бл. п. Анни Ругас — Монтреал, збірку переслала М. Нема 13.00
Відділ ім. Доньки України — Винярд, Саск., зі свята Книжки 12.00
Відділ ім. княгині Ольги — Вернон, Б. К. 10.00
Відділ ім. Доньки України — Реджайна, зі свята Книжки 10.00
Пані Ф. Новосад — Роблин 10.00
Відділ ім. О. Басарабової — Торгилд 7.00
Пані С. Михасів — Кемсек, Саск. 5.00
Пані А. Марковська — Колонсей, Саск. 5.00
Панство Степан і Катерина Друлі — Норт Бетелфорд 5.00
Пані Е. Коваль — Келгарі 5.00
Пан А. Боднар — Порт Алберні, Б. К. 5.00
Пані О. Мучан — Содборі 3.00
Пані М. Нижник — Вінніпеґ 2.00
Пані О. Сабара — Вінніпеґ 2.50
Пані І. Шипович — Бирлингтон 2.00
ІПані Т. Ларійоник — Саскатун 2.00
Пані Д. Чеберяк — Винярд 2.00
Пані О. Семенюк — Емерстбирґ 2.00

По 1 дол.: К. Чиж — Саскатун, П. Остапчук — Торонто, Ніна Пеленська — Монтреал, Анна Гриньків — Емерсбурґ, Онт., Д. Адамович — Гемилтон.

Всім жертводвцям, особам, що заряджують збірки на видавничий фонд і тим, що приєднують нових передплатників щиро дякуємо.

Адміністрація.

ПРИДБАЛИ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

Пані Д. Мастюх — Ванкувер — 1, раніше 25, разом 26
Пані М. Нема — Монтреал — 1, раніше 5, разом 6
Панна Анна Фігус — Торонто — 1, раніше 4, разом 5
Пані С. Ригус — Йорктон — 1, раніше 2, разом 3
Пані Є. Лазарович — Гефорд — 1, раніше 1, разом 2
Пані С. Юсипчук — Торонто 1
Пані Іванна Іваночко — Торонто 1
Пані В. Ременда — Канора 1

На прес. фонд журнала з продажі почесних значків радної міста Детройту Марусі Бек прислали такі відділи:

Фом Лейк, Саск. — ім. Лесі Українки, секр. Віра Гарас 3.00
Вадіна, Саск. — ім. Лесі Українки, секр. Л. Сирник 6.00
Йорктон, Саск. — ім. О. Пчілки, секр. П. Семенюк 2.00
Гефорд, Саск. — ім. О. Басарабової, секр. А. Федейко 15.00
Егесі, Б. К. — ім. Лесі Українки, секр. Галя Сабат 2.00
Брентфорд, Онт. — ім Лесі Українки, голова Марія Іванець 5.00
Транскона, Ман. — ім. Лесі Українки, секр. Г. Гуменюк 8.00
Глеслин, Саск. — ім. О. Басарабової, секр. Анна Буй 5.00
Тіодор, Саск. — ім. О. Кобилянської, секр. М. Маріянчук 8.25
Виндзор, Онт. — ім. Л. Українки, секр. Анна Панчук 8.25

Залучую поштовий переказ на суму $10.00 — передплата за два роки і 2.00 прес- фонд. Нехай Господь допомагає Вам у Вашій цінній праці на добро української жінки на многі літа.

Текля Ларіоник, Дейвис, Саск.

———x———

На нев'янучий вінок незабутнього мужа, бл. п. Василя Прокопчука, який упокоївся 16 серпня 1966 р. у Виндзорі, Онт. в Його память складаю на прес. фонд „Променя" $5.00.

Е. Прокопчук, дружина, Виндзор.

———x———

В пам'ять мойого дорогого брата, бл. п. Олександра Ягольницького складаю на нев'янучий вінок на фонд журнала „Промінь" $5.00.

Стефанія Михасів, Кемсак, Саск.

———x———

На свіжу могилу бл. п. Розалії Стифанчук, складаю найкращий, ніколи нев'янучий вінок $5.00 на наш журнал „Промінь".

Єлена Ковал, Калгари.

———x———

Жіноче товариство ім. Лесі Українки при Українськім Народнім Домі у Вінніпеґу, замість квітів на свіжу могилу своєї членки, бл. п. Теодори Довганюк (померла 2-го серпня 1966 у Ванкувер), засилає $10.00 на „нев'янучий вінок" на видавничий фонд „Променя".

Желаємо доброго успіху всім працівникам при журналі.

М. Костюк, кор. секр.

———x———

P 560
SAMYCIA MRS S JAN 68
5712-111 AVE
EDMONTON ALTA

Centennial Report

1867 1967

by JOHN W. FISHER
CENTENNIAL COMMISSIONER

Звіт про століття: 1867-1967

(К.С.) — У наступні місяці літаки РСАФ, що літають понад самітними оселями далекої Півночі, скидатимуть там дивний вантаж пакети з новими медальйонами — сувенірами Століття Канади для дітей на Півночі. Чому їх доставлятимуть парашутами? А тому, що деякі оселі відрізані від світа і тільки літаками можна доставити туди медальйони для шкільних дітей на час церемонії вручування їх у клясах 1-го червня 1967 р. Державний Монетний Двір в Оттаві виробляє тепер для Комісії Століття 6,000,000 ювілейних медальйонів для шкільних дітей. Кожний медальйон, в 1¼ інча завширшки, буде в спеціяльній конверті з надрукованим символом Століття. Перший випуск буде спеціяльний: 2000 медальйонів для Комісії Століття призначено на парашутні посилки, заплановані на кінець вересня.

Reverse

Згодом Монетний Двір постачатиме посилки медальйонів прямо у різні провінції, почавши з 1-го квітня 1967 р. Міністерство освіти розподілять їх по школах, де наприкінці навчального року їх роздадуть учням. Для індіянських шкільних дітей Монетний Двір пошле медальйони до шкіл, що є під федеральним наглядом. Зате медальйони для шкільних дітей заокеаном розішле міністерство оборони до окремих канадійських військових баз.

Obverse

Медальйон Століття (див. ілюстрацію) рекомендував спеціяльний дорадчий комітет Комісії Століття ще минулої весни. Вибір зроблено на основі ряду проєктів надісланих на конкурс мин. року; в ньому взяли участь 5 канадійських досвідчених проєкторів. На лицьову сторону медальйону вибрано проєкт Томаса Шінєела з Вікторії, а на другу сторону — проєкт пані Дори де Педері Гант з Торонто. Медальйони Століття матимуть тривале значення для молодого покоління. Можливо, деякі родини передаватимуть їх з покоління в покоління і певна кількість медальйонів появиться знову при нагоді 200-их роковин канадійської державної конфедерації.

Джан Фішер.